LAVRENT. IOANN. NEPOMVCENVS
REEN
82.

GESECANO-WESTPHALVS
MEDICINAE DOCTOR

PLAGII LITERARI
IN
REGIAE FRIDERICIANAE PARNASSO
GRAVITER ACCVSATVS
CONVICTVS ATQVE HALENSIVM
MVSARVM DECRETO
CONDEMNATVS

INTERPRETE
MICHAELE GOTTLIEB AGNETHLERO
SAXONE TRANSILVANO.

PETRVS BVRMANNVS
in praefat. ad poet. Latin. minor.

Quid porro tuti superest, si impune non in scripta aliena modo plagia sed in ipsa nomina illustrium in re literaria virorum his praedonibus grassari licebit?

HALAE AD SALAM
EX OFFICINA HENDELIANA
cIↃIↃCCL.

AESCVLAPII SACRIS LITANTIBVS

SAL. PLVR. DIC.

MICH. GOTTLIEB AGNETHLER.

Vi haud ita pridem VESTRA, COMMILITONES, vſus conſuetudine in alma hac muſarum ſede ſalubrioribus operam navavit doctrinis, eius nuper admodum caſu nactus ſum diſſertationem inauguralem medicam, ſequenti ab auctore titulo exornatam: *Diſſertatio inauguralis medica theoretico-practica DE FEBRIBVS PVRPVRATIS. Vulgo von Frieſelfieberen. Quam adſpirante Summo Numine, Ex Auctoritate Magnifici Rectoris D. IOANNIS HENRICI VAN LOM.*

a 2 *A.L.*

A. L. M. Philoſophiae Doctoris eiusdemque Facultatis vt & Matheſeos ac Aſtronomiae, in Illuſtri DVCATVS GELRIAE & COMITATVS ZVTPHANIAE Academia, quae eſt HARDEROVICI, Profeſſoris Ordinarii. Nec non Conſenſu Ampliſſimi SENATVS ACADEMICI, Nobiliſſimaeque Facultatis MEDICAE Decreto, PRO GRADV DOCTORATVS, Summisque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis rite & legitime conſequendis, Eruditorum examini ſubmittit LAVRENTIVS JOHANNES NEPOMVCENVS REEN, Geſecano-Weſtphalus. Ad diem 30. Novemb. hora locoque ſolitis. HARDEROVICI Apud JOHANNEM MOOJEN, Academiae Ducatus Gelriae & Comit. Zutph. Typograph. Ord. CIƆ IƆCC XLVIII. Haec ego hilare legens atque relegens magno, fateor, afficiebar gaudio: quippe quoniam ad augenda ſalutaris ſcientiae incrementa ſollicite elaboratis, atque in primis a commilitonum quondam meorum induſtria profectis magnopere ſubinde delectari ſoleo ſpeciminibus. Cum interea mecum penſito, vndenam homini, ante aliquot menſes in litteris leviter admodum verſato, ſubito tanti ſcientiarum acceſſerint theſauri? atque ſuſpenſus haereo, quo tandem pacto is, qui vix primis diſciplinarum medicarum delicias deguſtaverat labris, protinus adeo propitias Harderovicenſium expertus ſit muſas, vt eum ipſius Apollinis laurea haud exiſtimaverint indignum? Mox lecto rubro, conſu-

consulo nigrum, ipsamque commentationis huius tractationem flagrantibus evolvo manibus. Dum vero totam legendo percurro dissertationem, hem! demum me turpiter circumventum video. Vbi enim nova praestolor inventa, nefandum, atque eruditis omni tempore infestum, sese mihi manifestat plagium: immo non saltem plagium, verum etiam insigne innumeris, iisque gravissimis, erroribus refertissimum deprehendo specimen. Misertus huius in tanta scientiarum luce calamitatis, mox serio cogitare coepi, qua ratione quam ocyssime huic mederi possit malo, priusquam id altiores agat radices: tandemque eum, qui sibi a turpissimis vitiis cavere non didicit, ex latibulis suis excitandum esse rebar, VOBISQVE NEPOMVCENVM detracta larva, qua non saltem coram patronorum suorum facie, verum etiam in Harderovicensium academiae, immo totius orbis eruditi, scena luctatur, nudum vndiquaque conspiciendum sistere, atque ita immani superbia tumenti huic graculo Aesopio pennas, quibus sese, non sine infamiae macula, exornaverat, evellere decrevi. Quae omnia has potissimum ob rationes constitui: cum vt viris singularis eruditionis fama celeberrimis sua vindicentur, plagiariique fastus reprimatur; tum ne & alios hae in errorem deducant, vel suspensos teneant, iudicii acumine destituti hominis fraudes; tum denique, ne aliis posthac pariter alienis bonis gloriari li-

beat, adeoque vanum gloriolae ſtudium ſimiles ad perpetranda ſimilia latrocinia alacriores redderet. Si vero me paullo intemperantius queritari exiſtimetis, LECTORES, ipſi quaeſo, oculis in his pagellis luſtrate impudentiſſimo furto compilata, inconditisque, proh dolor! nugis commaculata aurea ILLVSTRIVM DVVMVIRORVM, ATQVE IN REGIA HAC FRIDERICIANA SALVBERRIMAE DOCTRINAE ANTISTITVM nefando crimine dilacerata volumina. Qui enim protinus pereruditus haberi geſtiebat medicus, inſulſus ille, vbi illotis manibus, in haec artis, cui litamus, ſacra irruit; non ſolummodo ſubdole ſibi vindicata ſcripta variis erroribus miſere contaminare, verum etiam ſubinde ineptis ſuis acceſſionibus perperam coinquinare auſus eſt: imo eousque REENIVS, cuius ex tanto latrocinio inforinem contemplandum VOBIS ſiſtimus foetum, proceſſit audacia, vt quas ex ore dictitantis illuſtris atque longe celeberrimi ſui quondam praeceptoris impuriſſimis exceperat manibus recitationes, medicamentorumque quorundam ſelectiorum formulas, quae omnia indocto homini prodeſſe poterant, ea univerſa, inquam, ſibi vindicata, prius rudi admodum Minerva efformare, tandemque pariter in hanc plagio compilatam commentationem conſtipare ſtrenue allaboravit impoſtor. Et mirum ſane, quantum ſubinde ſibi ipſi placet, dum litterarum Latinarum, quarum

rum notitia nullus profecto medicus carere poteſt, ignarus homo huic purpurae ſuas perperam aſſuit lacinias. Quapropter vitiorum in primis illuſtris BVCHNERI noſtri Latinitatem coinquinantium, atque non raro Priſciani flagitantium limam, haud ſpernendus in hanc diſſertationem promanavit cumulus; orthographica tandem, atque typographica, quibus hoc ſchediasma ad indignitatem vsque ſcatet, quis perpurgavit σφαλματα? Merito profecto nobilis ille auctor, qui ante plura luſtra, REENII noſtri ſocio, IO. FRANCISCO LEONI AB ERLSFELDT, philoſophiae, iuris utriusque & medicinae doctori, eiusdemque quondam in Pragenſi academia profeſſori, pariter plagii cauſſa inſultabat: Hinc, inter alia inquit, tot furtorum exprobrationes, tanta obiurgationum, inſimulationum, criminationum copia, nec minori numero ſua ſibi vindicantium querelae occurrunt. Iure certe ſuo NEPOMVCENVS noſter adnumerandus venit magnanimo huic Pragenſium leoni, aut verius petulantiſſimo latroni, quippe qui anno cIↄIↄccxi ſub titulo: *Novae & veteris aphorismorum divi ſenis Hippocratis interpretationis*, reliqua, librum divulgaverat, cui *aphorismos aphorismorum*, ſive *aphorismos Hippocratis in porismata* a medicorum ſub finem ſuperioris & initium huius ſaeculi principe, GEORG. WOLFG. WEDELIO, *reſolutos*, & anno cIↄIↄcLXXXXV editos, itidem ſubdole non tantum ad

ver-

verbum inſeruerat, ſed etiam ſubinde miſeris atque futilibus quibusdam explanationibus commaculaverat. Hunc vbi preſſo pede ſequitur, atque hac potisſimum ratione nominis celebritatem conſequendam eſſe REENIVS exiſtimat, tanta audaciae atque improbitatis in lucem edit ſpecimina! Quam vero inclareſcendi libidinem, foecundam plurium criminum genetricem, publice cenſoria adhibita virgula coërcendam ſuadet aequitas. Ne vero quibusdam forte nos hoc loco aliquid nimiae intemperantiae, aut religionis odio, dediſſe videretur, ea de cauſſa, ſingulos furtis contaminatae diſſertationis huius paragraphos, denuo typis mandavimus, quibus vbique e regione compilata illuſtrium auctorum loca reſpondent, tandemque his omnibus qualiacunque ſubinde adſperſimus ſcholia, quae haud dubie noſtram paſſim abunde declarabunt ſententiam. Atque ita quam optime valete, COMMILITONES, haec autem & ſimilia eruditorum fata lugete! Dabam in regia Fridericiana d. VIIII. Kal. Ianuarii, qui in faſtis ſacris eſt natalis CHRISTI vigilia, anni CIↃ IↃCC XXXXVIIII.

Illuſtrium

Illuſtrium atque longe celeberrimorum medicorum ſcripta, a plagiario noſtro impudenti fronte compilata, atque, pro convelando ſcelere, inſulſis ſubinde additamentis miſere contaminata.

§. I.

ANtequam ad penitiorem huius morbi indagationem me accingam, neceſſarium eſſe puto, ut conſuetam philoſophorum morem obſervem, & definitionem praemittam: *) *Febris purpurata eſt continua exanthematica, qua motu ſyſtematis tam vaſculoſi, quam nervoſi intenſiori, materia lymphatica corrupta ſpecificae indolis, ex interioribus, maxime nervoſis partibus, ad ſummam cutim, ſub forma puſtularum minimarum miliarium, aſperarum, rubrarum vel albarum, ſalutariter protruditur.* **)

INSIGNIS PLAGIARII LAVRENT. IO. NEPOM. REENII DISS. INAVG. MEDICA DE FEBRIBVS PVRPVRATIS.

CAPVT I.

de Febrium purpuratarum Pathologia.

§. I.

ANte omnia, priusquam ad clariorem huius morbi explicationem me accingam, neceſſarium eſſe iudico, ut definitionem more philoſophorum praemittam: *omnis autem febris purpurata eſt continua, exanthematica, qua motu ſyſtematis tam vaſculoſi, quam nervoſi intenſiori materia lymphatica corrupta, ſpecificae indolis, ex interioribus maxime nervoſis partibus, ad ſummam cutim, ſub forma puſtularum miliarium minimarum, aſperarum, rubrarum vel albarum, ſalutariter protruditur.*

*) Leguntur haec in illuſtris atque feliciſſimi Halenſium practici, *Io.* IVNCKERI, diſſert. *de purpura alba maligna & benigna §. I.*

**) Hac febris purpuratae definitione illuſtris *Andr. Elias* BüCHNERVS noſter, nunquam niſi honoris cauſſa nominandus, in pathologia ſpeciali, febrium purpuratarum aggreditur tractationem.

§. II.

Etymologiae *purpurae* verboſius immorari ſuperfluum eſſe arbitror: nam quilibet facile cognoſcit, quod hic morbus nomen a colore purpureo acceperit, cumque iſte utplurimum in principio maculas eminentiasque rubicundas exhibeat, & interdum per totam ſui periodum conſervet, factum eſt, ut priores Medici illum, ob ſimilitudinem coloris, *purpuram*; *miliarem* autem a tuberculis minimis, milii magnitudinem referentibus, vocaverint. Deinde puſtulas albas & limpidas paſſim animadvertentes purpurae quidem nomen retinuere, ad ſpecierum vero differentiam in purpuram *rubram & albam* hunc morbum diſpeſcuerunt. Germanice vocatur *das rothe und weiße Frieſel*, a panno in ſuperficie nodoſo uti LANGIVS *libr. 1. prax. p. 96.* iudicat.

§. III.

Quo tempore purpura in lucem

cem

§. II.

Etymologia purpurae verboſius inhaerere ſuperfluum eſſe exiſtimo, quilibet nempe facile cognoſcit, quod hic morbus a colore purpureo nomen acceperit, cumque iſte ut plurimum in principio maculas eminentiasque rubicundas exhibeat, & ſaepe per totam ſuam conſervet periodum, factum eſt, quod Medici priores *illum* ob coloris aequalitatem, purpuram autem miliarem a tuberculis minimis ſeminis milii magnitudinem repraeſentantibus nominaverint, deinde puſtulas albas, limpidas & albas paſſim animadvertentes purpurae quidem nomen retinuerint, verum ad *illorum* differentiam, *in purpuram rubram & albam* diſpeſcuerunt, germanice vocatur *das rothe und weiße Frieſel*, a panno in ſuperficie nodoſo uti LANGIVS *lib. 1. prax. pag. 96.* iudicat. *)

§. III.

Medicorum valde ſunt diverſae

ſae

*) Iſta pariter ex modo laudata illuſtr. IVNCKERI diſſertatione & quidem §. II. deprompta ſunt: unde luculentiſſime apparet, Nepomucenum noſtrum haec itidem ex chartà in papyrum tranſſcripſiſſe; atque utinam παραγραφὴν hanc paullo curatius exſcripſiſſet, nulla certe h. l. eliminanda ſupereſſent σφάλματα, quibus perfrictae frontis homo famigeratiſſimi medici polluere auſus eſt commentationem.

cem prodierit, & quae regio hanc foecundam prolem primum excluſerit: de eo Medicorum ſententiae non concordant. Alii enim contendunt, quod in *Suevia* morbus endemius & inde 1620. Lipſiam delatus fuerit. Alii vero ſtatuunt quod *Sueci* 1630. Germaniam ingreſſi, & poſtea diu in tractu Lipſienſi verſati, cum incolis purpuram communicaverint. LANGIVS *libr. cit.* arbitratur, quod iam HALY ABBATI, nec non FORESTO, purpura cognita fuerit. Non pauci credunt, eam ſub CELSI verbis libr. V. cap. 28. latitare, imo ab HIPPOCRATIS tempore derivare allaborant, & in hunc finem ſequentia verba ex illius *libr. II. epidem. 3. ſect. 3.* allegare ſolent: *fiebant in febribus aeſtivis circa ſeptimum, octavum, vel nonum diem aſperitudines quaedam miliaceae, pulicum morſibus fere ſimiles, quae tamen non admodum prodibant.* Hanc vero litem decidere inſtituti mei ratio prohibet.

ſae ſententiae, quo tempore, & qualis regio foecundam hanc prolem primo excluſerit, aliqui contendunt, quo morbus in SVEVIA endemius, indeque 1620. LIPSIAM delatus fuerit, alii vero ſtatuunt, SVEVOS 1630. Germaniam ingreſſos, & poſtea diu in tractu Lipſienſi verſatos cum incolis purpuram communicaſſe. LANGIVS libr. cit. ſcribit, quod modo HALI ABBATI & FORESTO purpura fuerit cognita, nonnulli credunt *eam* ſub verbis celeb. CELSI lib. 5. Cap. 18. latitare, alii rurſus ab Hippocratis tempore *illam* derivare laborant, Qui lib. 2. Epidem. 3. ſect. 3. ſic habet. *fiebant in febribus aſtiris circa 7mum octav. vel nonum diem aſperitudines quaedam miliaciae, pulicum morſibus ferè ſimiles, quae tamen non admodum prodibant:* haec ſuper verba HIPPOCRATIS litem inſtituere, mea minima eſt ratio. *)

*) Minimam plagiarii noſtri eſſe rationem ipſe ſub paragraphi huius finem ingenue fatetur, quod pariter ex innumeris commentationis ſuae inauguralis documentis tam clare patet, ut neminem fore exiſtimem, qui id ſalva conſcientia facile in dubium vocare poſſit: atq. utinam ignorantiae caligine occaecatus homo adiectum ex antea excitata ill. IVNCKERI diſſertatione §. 3. nude exſcripſiſſet, noſtram hoc loco quodammodo effugere potuiſſet cenſuram; haud enim, praeter alia errata graviora, hic, at ſatis inepte, febrium, neſcio quarum, *aſtirarum* factam fuiſſe mentionem iudico.

§. IV.

Maiori autem certitudine alii adfirmant, purpuram albam in *Saxonia* & inprimis *Lipsiae* 1652. primum se manifestasse, ibique potissimum puerperas infestasse; nonnunquam vero epidemice adfligendo magnam stragem edidisse, tandem longe lateque serpendo non modo *Saxoniam* superiorem sed & inferiorem, *Lusatiam*, *Silesiam*, *Frisiam*, *Holsatiam*, *circulum Rheni* superiorem & inferiorem locaque adiacentia occupasse. Celeberr. SYDENHAMVS *in tr. de novae febris ingressu* refert, quod novum hocce morbi genus *Angliam* & *Londinum* aggressum sit. Quin imo regiones septentrionem respicientes, ut *Dania*, *Suecia*, ab hoc morbo non sunt immunes: licet adeo frequenter non occurrat, sicut in nostris provinciis.

§. IV.

Iterum affirmant alii, sed certitudine cum maiori, *purpuram albam* in SAXONIA, & imprimis quidem LIPSIAE 1625 se manifestasse, & ibi potissimum puerperas infestasse, nonnunquam vero epidemice adfligendo magnam stragem edidisse, tandem longe lateque serpendo non modo SAXONIAM superiorem sed & inferiorem, LVSITANIAM, SILESIAM, FRISIAM, HOLSATIAM, circulum Rheni superiorem aeque ac inferiorem, locaque adiacentia occupasse, in *tract. de nov. febr. ingress.* Celeberr. refert SYDENHAMIVS, quod hocce novum genus morbi ANGLIAM & LONDINVM aggressum sit, quia regiones septentrionales respicientes ut DANIA, SVECIA &c. ab *hoc morbo* non sunt immunes, licet non adeo frequenter ibi occurrat, sicut nostris in provinciis. *)

§. V.

*) Hic denuo falsarius celeb. IVNCKERI nostri abutitur indulgentia, cuius passim laudatae diss. §. 4. propter ea e regione adiecimus, quo eo luculentius appareret, nos & hoc loco nihil amori, vel odio dedisse. Quae vero quodammodo immutare voluit IOHANNES, ea omnia, ut alibi passim, ita & hic, proh dolor! in peius mutata deprehendes. Non solum enim, praeter alia levioris momenti errata, Lipsienses iam circa annum 1625 primum hoc morbo correptos fuisse perperam usurpator affirmat; verum etiam brevi post purpuram ad Lusitanos usque penetrasse audacter profitetur: quorum errorum alter nimiae desidiae, alter vero insignis inscientiae satis clarum exhibet testimoni-

§. V.

In his enim purpura alba hodie est commissimum malum, quod non solum per se homines frequenter invadit, sed etiam cum aliis morbis saepissime complicatur. Nulli aetati, nulli sexui nullique hominum conditioni parcit. Quod autem in nonnullis locis nondum adeo cognita sit, id num observatorum negligentiae, an vero alii caussae tribuendum sit, in suspenso relinquendum est. Sufficiant autem haec de *origine* purpurae eiusque consideratione historica dixisse.

Ill. Büchneri pathol. spec. p. 66.

§. II.

Convenit quidem in eo omnis materia exanthematica, quod acrimonia sua nervos male adficiat,

§. V.

Nostris enim in regionibus *purpura* est morbus commissimus, & maxime *alba*, quae non solum per se homines frequenter invadit, sed etiam aliis cum morbis saepissime complicatur, nulli aetati, nulli sexui, nullique hominum conditioni parcit, quod autem multis in locis adhuc non cognita sit, in meo iudicio in observatione medicorum negligenti querendum est, vel an alteri caussae attribuendum, id in suspensum relinquam, sufficit interim haec de origine purpurae eiusque consideratione historica memorasse. *)

§. VI.

Quoad materiam videre mihi videor, quod sicut omnis materia exanthematica acrimonia sua nervos

monium. Ipsis enim adhuc cum trivialium scholarum pulvere colluctantibus tironibus haud ignotum esse arbitror, Lusitaniam inter atque Lusatiam haud exiguam omnino intercedere differentiam.

*) Quatuor prioribus saepius allegatae ill. IVNCKERI commentationis paragraphis, vel paullo impudentius ad verbum exscriptis, vel etiam subinde, quemadmodum ex supra in medium allatis clare patet, misere contaminatis, quintum hunc eodem plane ordine nunc pariter subiungit impostor. Ne vero fraus statim appareret, subdole transpositis tantum vel leviter immutatis finalibus atque initialibus voculis, neglecto insuper, more suo, id est pessimo, prorsus omni interpunctionis artificio, medicorum quorundam in observanda purpura accusandam esse arbitratur incuriam, mox tamen dubius haeret IOHANNES, utrum medicorum socordia, an aliae culpandae sint caussae, quod in nonnullis locis nondum funesta morbi huius observata, atque scriptis celebrata sint vestigia. Adeoque, me quidem iudice, quae in ill. IVNCKERI nostri scriptis paullo curatius expressa adumbrantur, ea pariter & hoc loco maculata atque saltem turpiter depravata leguntur momenta.

ciat, ac in aeſtuoſum intenſiorem motum univerſum genus vaſorum & ſenſibilium partium exſtimulet, indeque tandem exterminetur. Aſt, ſicut acrimonia cauſtica in vegetabilium & mineralium venenis peculiarem obtinet indolem, & ob id peculiaria, cuivis ſpeciei propria, ſuſcitat pathemata; ita etiam ſingularem & ſpecificam cuivis exanthematicae materiae eſſe naturam, non tam a priori, quam potius a poſteriori, ex effectibus nempe & phaenomenis obviis, innoteſcit.

p. 67. §. III.

Quomodo autem nunc ab aliis exanthematicis morbis differat purpuraceus, ſpecialius omnino exponendum erit, id quod ex ſequen-

nervos male afficiat, ac in aeſtuoſum intenſiorem motum univerſum vaſorum partiumque ſenſibilium exſtimulet, indeque tandem exterminetur, aſt ſicut acrimonia acris cauſtica tam in vegetabilium quam animalium venenis peculiarem obtinet indolem, idque ob ſpecifica cuivis ſpeciei communia excitat pathemata, ſic quoque ſingularem aeque ac ſpecificam cuivis materiae exanthematicae eſſe indolem, non tam a priori, quam poſteriori potius ex effectibus nempe ac phenomenis obviis eluceſcit. *)

§. VII.

Quod autem ab aliis exanthematicis differat *morbus purpuraceus*, utique unusquisque Medicorum non ignorat, quomodo vero

*) Occurrunt haec in Pathologia ſpeciali ab ill. BüCHNERO, fautore atque praeceptore noſtro nunquam non pie colendo, maiorem quoad partem, ex ill. b. m. *Frider.* HOFFMANNI Medicina Rationali Syſtematica in compendium redacta, atque philiatrorum uſui accomodata, quae vero compilatorum anteſignanus pariter inconditis ſuis figmentis, quod maximopere dolendum, petulanter inquinare ſtrenue allaboravit. Bimembrem nimirum ex oratione commatica, eamque comparativam, fingere ſtuduit periodum priorem, eaque propter haud dubie particulam *ſicut* adhibuit, atque ita πρότασιν ſuam abſolvit; dum vero ἀποδόσεως aeque ac connectendi particulae *ita*, quam periodi huius natura poſtulat atque ſuppeditat, peſſimo omine, prorſus obliviſcitur, nos ſimul certiores eſſe voluit, eum tam crudis inſtructum ſtudiis humanioribus viſitaſſe academias, ut ne prima quidem periodicae artis fundamenta animo imbiberit; cuius aſſerti veritas etiam exinde pateſcit, quia nec ſubſequentem alteram exſcripti paragraphi periodum, quae, quas ill. BüCHNERVS noſter adiecit, iure ſuo exigit interpunctionis notas, rite elaboratam atque ab omni vitio immunem, illibatamque tranſcribendam cenſuit.

ſequentibus eius characteribus inprimis patebit: Effloreſcunt nimirum puſtulae minimae, ſemen milii amplitudine aequantes, numeroſiſſimae, cum corrugatione, aſpredine & ariditate cutis, quae foetorem plane ſingularem, acido-auſterum, ſub ſudore ſpargunt. Nullum aliud exanthema tam inſtabile, crebro ac celeriter retrocedens, iterumque comparens, ac purpuraceum; nullum etiam tam crebro intercurrente mox pruritu & punctura ſtipatum. Proinde quoque alia exanthemata in omnibus regionibus indiſcretim occurrunt, & nobiliorem aeque ac ſequiorem ſexum infeſtant; purpura vero in certis tantum locis magis familiaris & quaſi endemia, & praeterea foeminas magis, quam viros, maximeque puerperas, corripit.

vero diſtet, nunc ſpecialius mihi erit explicandum, idque patebit ex ſequentibus eius characteribus.

§. VIII.

Poſtulae nimirum effloreſcunt minimae ſeminis milii magnitudine aequantes, numeroſiſſimé, ariditate & aſperitudine cutis foetorem plane ſingularem acido auſterum ſub ſudore potiſſimum ſpargentes. Nullum aliud exanthema tam inſtabile, crebro ac celeriter retrocedens, iterumque eluceſcens, quam purpuraceum, nullum etiam tam crebro mox intercurrente pruritu, mox punctura ſtipatum, proinde quoque alia exanthemata omnibus in regionibus indiſcretim occurrunt, & nobiliorem aeque ac ſequiorem infeſtant ſexum, *purpura* vero certis ſolum in locis magis familiaris, ut quaſi endemia praeterea foeminas magis quam viros maxime tamen puerperas corripit. vid. ILL. IVNCKERI: *diſſert. de morb. puerper.* & EXCELL. B. SCHVLTZII *de diaetâ puerperarum.* *)

§. IX.

*) Infelix REENIVS noſter incidit hic in Scyllam cupiens vitare Charybdim. Dum enim ad evitandam gravioris plagii ſuſpicionem non ſolum ill. BüCHNERI callide diſcerpit paragraphum, verum etiam, more ſibi paſſim uſitato, voculas quasdam paullulum transfigurare conatur; mox imprudens homo longe ſeveriſſimam Priſciani incurrit cenſuram. Quis enim, vel leviter ſaltem humanioribus imbutus litteris, ut penitus & h. l. neglectam diſtinguendi normam, voculamque barbaram *aſperitudo*, quam nunquam civitate Latina donatam conſtat, ſilentio praeteream, hanc aequo animo ferre poſſet ſenti-

tenti-

p. 67. §. IV.

Ipsa dein purpura inter se differt, & communiter a Medicis in *rubram* & *albam* dispescitur. Utraque magis vel minus acuta, benigna vel maligna est. Rubra ob pustulas rubicundas ita dicitur, ac utplurimum minus periculosa, febris expers & interdum chronica est, ita ut non modo diutius corpori inhaerescat, sed & saepius statis anni temporibus redeat, de qua inferius sigillatim; interdum tamen etiam febre stipatur & acutae indolis esse observatur.

§. XI.

Dividitur dein *purpura in rubram & albam, & tertio in urticatam*, quae ad variolarum saepe accrescunt magnitudinem (propositum vero meum maxime ad explicationem *purpurae rubrae & albae* positum est, ideo tantum connexive mentionem facio de *urticata seu aquosa*, quam Germani vocant *das nesselfriesel.*) ut nunc debita solvam, converto me ad *purpuram rubram & albam.* Rubra, ut modo in §. 2. demonstravi, ob pustulas rubicundas ita dicitur, ac utplurimum minus periculosa, febrisque interdum expers habetur, ita ut non diutius corpora molestet, sed certis saepius anni temporibus redeat, de qua inferius speciatim; nonnunquam etiam febre coniuncta & acuta invenitur, quod ab auctoribus probe observatum est. *)

§. X.

tentiam? *Pustulae milii magnitudine aequantes, numerosissime.* Tandem circa paragraphi sui, finem illustrium medicorum IVNCKERI atque SCHVLZII, τȣ μακαρητȣ, perperam excitat commentationes, utinam in earum locum ill. BüCHNERI a nobis transscripta subinde allegasset scripta!

*) Quae huic paragrapho improvidus immiscuit plagiarius, ea partim ex allato ill. BüCHNERI loco, partim vero ex supra, haud simplici vice laudatae excell. IVNCKERI dissertationis §. 6. incongrue atque satis inepte constipata sunt. Vbi enim ill. IVNCKERVS l. c. de quadam purpurae albae specie asserit, quod maiores habeat vesiculas, ad variolarum magnitudinem saepe accedentes, quae vesiculae, quia multum aquae continent, a collectoribus Vratislaviensibus *purpura aquosa, das Wasserfriesel*, appellantur; mox ex his male lectis atque peius intellectis REENIVS noster, qui forte alibi de *purpura urticata*, quae vulgo vocatur *die Nesselsucht*, quamque haud febribus purpuratis, verum chronicae potius purpurae adnumerandam peritiores in arte suadent, aliquid audiverat, furtim atque vitiose: *tantum connexive*, scribit, *mentionem facio de urticata*

p. 68. §. V.

Alba vero *purpura* magis acuta eſt, nec facile ſine febre occurrit, & hinc plus alit periculi. Proinde etiam ea non tam facile & tam crebro recurrit, ac rubra, puerperasque magis & feminas iuniores, teneriores, ſeroſas corripit, quam rubra, quae adultioribus potius, ſuccis & ſanguine fartis, ipſisque viris familiarior eſt.

p. 68. §. VI.

Nonnunquam porro purpura *idiopathica* eſt, nonnunquam *ſymptomatica*, & aliis, maxime continuis febribus, ad exitum vergentibus, ſupervenit. Admodum enim familiare eſt, quod purpura rubra, vel alba, vel utraque ſimul, variolis, morbillis, ſynochis putridis, ardentibus quoque & petechizantibus aliisque epidemicis, in declinatione accedat, novam febrem accendat, & aegrum, fractis a priori morbo viri-

§. X.

Purpuram, quod attinet *albam*, magis eſt acuta, nec facile absque febre occurrit, adeoque non minus alit periculi, proinde *ea* non tam facile & ſaepe recurrit ac *rubra*, magis puerperas, foemellas iuniores, teneriores, ſeroſiores, ac ſubiecta habitus ſpongioſioris invadit, quam *rubra*, quae adultioribus potius, ſuccis & ſanguine farctis, ipſisque viris familiarior quam foeminis. *)

§. XI.

Dein porro divitur *purpura in idiopaticam & ſymptomaticam*, haec aliis annumeratur morbis, *illa* ſine praegreſſo altero ſe manifeſtat morbo, quod in ſequentibus §phis fuſius dilucidabitur.

§. XII.

Symptomatica febribus continuis ad exitum urgentibus ſe inhoſpitat, admodum enim familiare tam *rubra* quam *alba* vel utraque ſimul variolis, morbillis, Synochis, putridis, ardenti-

cata ſeu aquoſa, quam Germani vocant, das Neſſelfrieſel. Adeoque dum urticatam cum aquoſa eandem eſſe exiſtimat purpuram, magnam omnino in pathologicis doctrinis LAVRENTIVS prodit infantiam.

*) Quod ad hunc attinet paragraphum equidem inprimis circa vocabula *non minus, ſubiecta ſpongioſioris habitus* quaedam omnino ſupereſſent monenda; ne vero paullo ſeveriores videamur iudices, ſufficiat ſaltem indicaſſe locum, unde pro ſuis venditata ſubdole transſcripſerit NEPOMVCENVS.

viribus, ingulet. Neque minus catarrhalibus febribus, cum tussi & spirandi angustia, praecipue in infantibus, sese adsociat purpura, vomitu, vel etiam alvi fluxu stipata, quam, si in declinatione constitutus est morbus, pedum & quandoque abdominis intumescentia, cum vel sine aridura superiorum partium, excipit, donec tandem sudoribus vel spontaneis, vel arte excitatis, plenarie cedat.

bus, & petechisantibus aliisque epidemicis febribus maxime accedit, novam accendit febrem, aegrumque fractis a priori morbo viribus iugulat.

§. XIII.

Neque minus febribus catarrhalibus cum tussi spirandique difficultate ac angusti maxime in infantibus sese associat, cuius experientissima testis est experientia, verum circa finem aestatis anno 1718. MERSEBVRGICAE omnes ferme infantes corripiebantur *purpura* & quidem plurimi *alba*, praeeunte cum tussi quasi asthmatica, ita ut intra mensis spatium ab hoc hoste necarentur. *)

p. 69. §. VII.

Idiopathica autem *purpura* his incedit symptomatibus: Praecedit laevis horripilatio, subsequitur corporis exaestuatio, cum ingenti languore, viriumque interdum ad lipothymiam usque deiectione. Praecordia

§. XIV.

Quoad *idiopaticam purpuram*, incipit illa his symptomatibus: levis praecedit horripilatio, cui sequitur corporis exaestuatio cum languore viriumque saepe ad lypothymiam usque deiectione, pectus angitur, prae-

*) Supra duos, h. l. vero tres, ad velandum flagitium, ex uno BüCHNERIANO sagax plagiarius exsculpsit paragraphos. Quamvis perterea purpuram symptomaticam aliis subinde supervenire febribus, non vero eam aliis accenseri morbis, saepius laudatus satis clare hic docuerit ill. BüCHNERVS; hinc tamen purpuram hanc REENIVS aliis adnumerandam esse morbis fingit. Vtrum tandem ea pro veris habenda sint, quae circa finem §. XIII. de purpura Martinopoli circa annum 1718. infantibus epidemice infesta ebuccinat, haec adhuc sub iudice lis est, saltem nec mihi, nec viris, quos consului, in arte, cui litamus, caeteroquin longe exercitatissimis, aliquid de hac purpurae strage innotuit unquam. Vnde igitur haec deprompta sit observatio? (quam haud NEPOMVCENO nostro tribuendam esse iuvenilis eiusdem aetas loquitur) aut num eadem insulsis solummodo usurpatoris nostri fictionibus accensenda veniat? peritiorum esto iudicium.

dia ſtringuntur, pectus angitur, adſunt alta ſuſpiria, inquietudines, vigiliae, vel ſomnus ad minimum laborioſus & interturbatus. Percipitur porro compunctorius in dorſo ſenſus, cum alternante frigoris, horroris & caloris intra cutem adfectione, in volis manuum maxime percipienda. In puerperis lochiorum fluxus retinetur, & lac e mammis reſorbetur ac ſtillare ceſſat.

praecordia ſtringuntur, alta ſe manifeſtant ſuſpiria, inquietudines, vigiliae, vel ad minimum ſomnus turbulentus, in dorſo animadvertitur ſenſus punctorius cum frigoris, horroris & caloris intra cutim alternatione, in volis manuum maximé percipienda, in puerperis lochiorum fluxus retinetur, vid. *illuſtr.* HOFFMANNI *Pathol. ſect. 1. Cap. 9. pag. 69.* & CLARISS. BÜCHNERI *Diſputationem de imminutione & ſuppreſſione lochiorum.* *)

p. 69. §. VIII.

His ſuccedit cutis aſperitas & inſtar anſerinae corrugatio, exſurgentibus innumeris puſtulis, ſive albis, ſive rubris, ſive utrisque ſibi invicem adpoſitis, milii ſemen figura & exiguitate referentibus, quae primum collum, dein pectus & dorſum, ac demum brachia & manus occupant. His in ſumma cute eſſloreſcentibus, graviora antea pathemata mitigantur, pulſus prius durior, contractior & celerior, mollius, libe-

§. XV.

His accedit cutis aſperitas adinſtar anſerinae, corrugatio, germanice *Gänſehaut* exſurgentibus puſtulis innumeris ſive albis ſive rubris, ſive utrisque ſibi invicem adpoſitis, milii ſemen figurâ referentibus, quae iuxta Medicorum obſervationem primó collum dein pectus, dorſum & demum brachia cum manibus reliquasque partes occupat inferiores; in ſumma cute tandem eſſloreſcentibus. ſymptomata antea maio-

*) Quae circa purpurae invaſionem obſervanda paullo limatius in adiecto BüCHNERIANO loco propinantur lectoribus; ea, demta ſaltem ultima linea, nimirum ut incompleta atque, neglectis ſubinde orthographiae regulis, vitioſe legerentur, ſtudioſe allaboravit impoſtor. Tandem ill. BüCHNERI in primis ex b. m. HOFFMANNI ſcriptis, ſicut alibi iam innuimus, deromptam pathologiam ſpecialem, quae multo crebrius, immo ferme ubique, allegari debuiſſet, hoc potiſſimum loco primum excitat uſurpator.

liberius & remiſſius undulat, animo vigor deiectus redit, arida cutis madeſcit, & alvus antehac tam firmiter compreſſa, ut nec flatibus tranſitus pateret, laxatur, & non ſolum hos, ſed & nonnunquam ſtercora, ſponte protrudit.

p. 70. §. IX.

Tandem veſiculae ſenſim ſenſimque explicantur ichore foetido plenae, urina magis ſaturata prodit, & ſudor, ſingularis huic exanthemati proprii foetoris, erumpit, ſanguinis per lochia fluxus repetit, & intra ſeptem vel plurium adhuc dierum decurſum, cum inſigni extremorum pruritu, puſtulae diſparent, areſcunt, ſquammularum inſtar decidunt, & aeger ſenſim vires recipiens, ad priſtinam redit ſanitatem.

p. 70. §. X.

Materia porro, quae exanthematicum hunc morbum proxime facit, ex *pravo & corrupto* in corpore eſt *ſucco*, ita tamen, ut,

maiora mitigantur, pulſus durior ac celerior, molliorem ſe oſtendit ac remiſſiorem, vires deiectae redeunt, cutis madeſcit, alvus antea compreſſa laxatur, ita ut ſaepe ſtercora ſponte protrudat. *).

§. XVI.

In declinatione veſiculae ſenſim ſenſimque explicantur ichore foetido plenae, urina ſaturata prodit, ſudorque ſingularis foetoris acido-auſterus huic exathemati proprio prorumpit, in puerperis ſanguinis per lochia fluxus repetit, intraque ſeptem vel plurium adhuc dierum ſpatium, inſigni cum pruritu puſtulae extenuantur atque areſcunt, ſquammularumque inſtar decidunt. Aeger ſenſim donatur viribus, priſtinaeque reſtituitur valetudini. **)

§. XVII.

Quod ſpecialiorem huius materiae dilucidationem attingit, mei eſt iudicii, materiam hunc exanthematicum producentem morbum

*) Quae inquinate, incomplete, confuſe, uno verbo, male hoc exponuntur paragrapho; ea in vicinia & puriora, & maturiora, & diſtincta, omnibus denique numeris abſoluta, adumbrantur, celebrantur.

**) Vtrum haec: *ſudor ſingularis foetoris acido-auſterus huic exanthemati proprio prorumpit*, ſine reprehenſione toleranda ſint? aliorum eſto iudicium: huc potius, mea quidem ſententia, ea quodammodo collineare videntur, quae ſupra diſſertationis REENIANAE §. V. & VIII. ſubiuncta deprehendes, elogia.

ut, quum duplex sit purpurae genus, duplex hic etiam sit adserendus. Iam uti in macrocosmo, sic etiam in microcosmo, *duplex* datur liquidorum *corruptio*, una *acido-vappida*, paullo fixioris indolis; altera *sulphurea, foetida*, indolis magis alcalinae atque volatilis. Illa cadit in succos, salino & sulphureo elemento minus instructos, potissimumque in pellucidum, insipidum illum gelatinosum lymphaticum humorem; haec autem in sanguinem & succos, qui copiosa sulphurea & salina substantia scatent, inter quos quam maxime connumerandus ille, qui sanguini admixtus, spissior tantisper, variique coloris est & saporis, *serum* dictus. Hunc igitur corruptum purpurae rubrae, illum vero albae miliaris caussam esse, censemus.

morbum esse ex pravo, corrupto in corpore succo, ita tamen uti duplex est purpurae genus, duplex quoque accusanda sit materia. Iam uti in MACROCOSMO ita & in MICROCOSMO duplex datur fluidorum corruptio, una acido-vappida indolis paulò fixioris, altera sulphureo foetida, magis alcalinae ac volatilis indolis, illa cadit in succos salino & sulphureo elemento minus instructos, potissimum in pellucidum, insipidum illum gelatinosum lymphaticum humorem: Haec vero in sanguinem & succos, qui copiosa, sulphurea & salina substantia instructi sunt, inter quos iure non immerito adnumerandus, qui sanguine admixtus, spissior tantisper, colorisque varii & saporis est, serum dictus. Primum igitur corruptum *purpurae rubrae*, alterum vero *albae* vel *miliaris* causam esse arbitror, & mecum doctissimus HAMBERGERVS in suo compendio practico Cap. *de purpura alba & rubra.* *)

*) Quae ex adiecto ill. BüCHNERI loco paullo liberius exscripta, atque subinde, ubi nempe a trito tramite recedit, variis vitiis, acerbiorem Prisciani censuram flagitantibus, contaminata lectoribus suis propinavit; ea furtis atque innumeris criminationum generibus ornatissimus plagiarius noster sub initium & finem paragraphi huius proprio vindicat iudicio; ne vero inprimis in paragraphi sui calce fraus statim appareret, mox illustrem Ienensium Physicum, HAMBERGERVM, subdole excitat impostor.

p. 71. §. XII.

Lympham enim alba in purpura acore esse infectam, evincunt plura. Nimirum solennis & tantum non essentialis huic exanthemati est nimia seri secessio, per sudores effusos, urinas copiosas, tenues, quandoque salivationes & interdum aequosas deiectiones. Dein omnis generis acida & refrigerantia, quin & ipsum nitrum, largius sumta, nocentissima sunt; vicissim autem quae acidum obtundunt, & sanguini ac lymphae blandam spirituascentiam conciliant, saluberrima. Foeminis porro, quae horaeis fructibus, acetariis, dulcibus, farinaceis, acescentibus, sub otiosa & sedentaria vita, delectantur, frequens quam maxime in puerperio est febris miliaris.

p. 71. §. XIII.

In rubra purpura sub esse vicissim serum acre salino-sulphureum, testatur pruritus & ardor cutis, in hac longe vehementior, ac in

§. XVIII.

Verum quod lympha in *purpura alba* sit acore praedita, nullus forte medicorum in dubium vocabit; nam solennis & non tantum essentialis huic exanthemati est, nimia seri secessio per sudores effusos, urina copiosa tenuis, quandoque salivationes, interdum quoque aequosae deiectiones, dein omnis generis refrigerantia ut acida ipsumque nitrum largius sumpta nocentissima, quae autem accedunt, obtundunt sanguini ac lymphae blandam spirituescentiam, conciliant saluberrima, faemellis porro, quae fructibus horraceis, acetariis, dulcibus farinaceis, acescentibus ac fermentantibus sub otiosa & sedentiaria vita delectantur, frequens ut plurimum in puerperio febris est miliaris. *)

§. XX.

In *rubra purpura* serum esse acre salino-sulphureum testatur pruritus & ardor cutis, in hac longe crudelior ac in alba, rursus

*) Quodsi & hoc loco, infausto prorsus omine, impudentius exscripta paullo limatius denuo impressa essent; haud certe fastidio laborarent Lectores, dum a NEPOMVCENO nostro *fructibus*, nescio quibus, *horraceis* ad nauseaum usque satiantur: quumque acidi hi fructus acidum obtundentia requirant, mox ridicule exclamat plagiarius: *accedunt, obtundunt!* potius enim dicere ac in medio huius paragraphi scribere debuisset: *acidum obtundunt.*

in alba. Idem ex eo patescit, quod rubrum hoc exanthema eos maxime invadere soleat, qui sanguinis impuri copiam alunt, scorbuticis, senibus, feminis male menstruatis & viris haemorrhoidum defectu laborantibus, item, qui diaeta salsa, vinosa, cerevisiis crassioribus & tabaci fumo delectantur, praetereaque laxiori corporis habitu praediti, vitam nimis sedentariam agunt; quod etiam porro sordes acres serosae, per cutis poros eliminandae, ab aura autem frigida, potuque simili, corpori sudanti ingesto, aut repentino terrore, ad interiora repressae, frequentissime exanthematicum talem morbum inducant.

p. 72. §. XIV.

Omnia igitur, quae succorum & abundantiam & impuritatem ingignunt, ad generationem purpurati mali *remotius* concurrunt. Evenit autem hoc iis, qui lautiori victu, leves saltem cibos, farinacea, placentas, dulcia, fermentescibilia & horaeos fructus admit-

sus elucescit ex illo, quod rubra maxime eos invadere soleat, qui sanguinis discrasia laborant ut scorbutici, senes, mulierculae male menstruatae, virique haemorrhoidum defectu laborantes, item qui diaeta salsa, vinosa, cerevisiis crassioribus delectantur, quibus merito recenseri debent grandiores tabaci fumatores, praeterea laxiori corporis habitu praediti, vitam agunt nimis sedentariam, quod etiam sordes acres serosae per cutis aperturas eliminandae, ab aura autem frigida potuque simili corpori sudanti ingesto aut terrore repentino ad interiora repressae sapissime talem febrem exanthematicam inducant, nemo contradicet. *)

§. XXI.

Ergo omnia, quae humorum discrasiam & abundantiam parturiunt, ad generationem *purpurae* remotius concurrunt, hoc vero maxime iis evenit, qui victu lautiori, farinacea, dulcia fermentescibilia, admittunt atque ingurgitant, his adnumerantur illi

*). Nemo pariter, nisi perfrictae frontis plagiarius, nostrae forte contradicet assertioni, ubi REENIVM nostrum, qui hic denuo & haud paucas interpunctionis notas perperam neglexit, & totum hunc paragraphum ex charta in papyrum pro virili transscripsit, cum plagii literarii reum, tum omni reprehensione dignum iudicamus.

admittunt, item, qui potu parco, crasso, & aqua impura ac squalida utuntur, qui in aëre degunt insalubri, vappido, multisque sordidis & putridis halitibus referto & corrupto. Frequens porro est purpurae genesis in iis, qui alvi sunt strictioris & perspirationem negligunt, in quibus ordinariae, vel etiam criticae sanguinis evacuationes suppressae, omissae, aut excedentes & nimiae fuerunt, qui animo crebrius iactantur, moerori inprimis & diuturnae sollicitudini indulgent, vigiliisque & intensioribus meditationibus vires nimium infringunt.

illi qui potu parco, crasso & aqua impura ac squallida utuntur, aer quoque insalubribus vaporibus putridis multisque aliis corruptis halitibus impletus multum contribuit, non infrequens *purpura* denique iis, qui alvi sunt strictioris perspirationemque praecipue SANCTORIANAM negligunt, in quibus ordinariae vel quod peius criticae sanguinis excutiones oppressae vel omissae aut excedentes fuerunt, qui animo laborant, moerori, nimio amori aut diuturniori solicitudini incumbant, cui merito adnumerantur vigiliae, lucubrationes nocturnae, meditationes nimiae, nimiaque veneris exercitia, quae vires sine omni exceptione utplurimum debilitant atque pervertunt. *)

p. 73. §. XV.

Neque minus prae aliis huic febri expositi sunt, qui laxiorem corporis habitum & temperamentum sic dictum sanguineum, vel phlegmaticum, obtinent, ratione aetatis magis infantes, quam adulti, senesque prae vegetioribus, & ratione sexus foeminae

§. XXII.

Dixi §pho 20mo, quod prae aliis huic febri expositi sint, qui laxiorem corporis habitum & temperamentum sic dictum sanguineum vel phlegmaticum possident, ratione aetatis magis infantes quam adulti, *confirmatur* CLARISSIMI D. LANGVTH *tractat.*

*) Etiam hoc loco, ut alibi passim, satis clare patescit, undenam praeter hinc inde commissos quosdam orthographicos errores, vocularumque quarundam inanes transpositiones, omnia sua, bona fide, imo religiosissime, transcripserit REENIVS.

minae magis, quam viri. Ex foeminis autem non tam plebeiae & minus delicatae, quam potius tenerae & nobiliores, fluore albo antea laborantes, & omnium maxime puerpurae, nostro imprimis hoc aevo, exanthematicae tali febri frequentissime obnoxiae redduntur.

Stat. de morb. infant. ratione sexus foeminae magis quam viri, nam quod mulierculae ad minimum plurimae spongiosioris sint habitus, in confesso est, ex foemellis autem non tam plebeiae minusque delicatae, quam potius tenerae ac nobiliores.

§. XXIII.

Vltimo non sunt excludendae illae, quae fluore albo, aut Gonorhoea benigna laborant, multis enim obrutae sunt impuritatibus corruptis, quod ex arrosione partium genitalium & exulceratione clarum est. Denique omnium maxime puerperae nostro imprimis saeculo exanthematicae tali febri obnoxiae redduntur. Quod explicationem nullo modo habere necessarium puto. Testis enim est experientia utpote omni die crudelissima veritatis magistra. *)

p. 73. §. XVI.

Quum vero omnes hactenus enumeratae caussae iam olim praesto fuerint, merito disquirendum nunc est, cur ante aliquot demum lustra prodierit haec febrium species & subinde latius serpat? Iam vero ex iis, quae

§. XXIV.

Verum enim vero cum omnes hucusque recensitae caussae iam olim conditae fuerint, merito mihi disquirendum, cur ante aliquot demum lustra haec febrium species in lucem prodierit, subindeque latius sese diffundat? nunc

C

*) Nondum almae matris Fridericianae Aesculapium, ill. BüCHNERVM nostrum, deserit scelus, potius eum immane hoc monstrum gradatim sequitur: non vero solummodo Heroa suum subsequitur, verum etiam subinde inconditis suis interloquutionibus atque levibus nugis SVMMVM hunc VIRVM crebrius infestat. Dum enim ex discerpto uno BüCHNERIANO duos struit paragraphos, alterum horum, ut ad debitam excresceret magnitudinem, quibusdam singularis suae eruditionis locupletavit documentis. Non solum autem sibi mirifice placet, ubi *experientiam crudelissimam veritatis magistram;* verum etiam, reliqua consulto reticeo, gonorrhoeae benignae, quam hactenus medici uno ore potiori tantummodo sexui competere docuerunt, sequiorem pariter sexum primum participem reddere voluit. Atque ita, ubi nimirum huic purpurae lacinias suas assuit, passim ineptit REENIVS.

quae succis vitalibus materiam, temperiem & intemperiem largiuntur, nihil novimus immutatum praeter frequentissimum redditum potum calidorum, herbae Thee inprimis & fabarum Coffee, usum. Experientia enim docuit, non plebeios & inopes, qui victu simplici & potu ordinario utuntur, sed opulentiores, qui laute vivunt, & eiusmodi potulenta in deliciis habent, purpura potissimum infestari, & in locis ubi mos invaluit, liberalius eiusmodi potum sorbillandi, febrem hancce etiam crebrius occurrere, magisque se diffundere, quam in aliis.

nunc autem illis, quae succis vitalibus materiam temperiem vel intemperiem largiuntur; nihil mihi immutatum notum est, praeter frequentissimum redditum calidorum potuum herbae Thee ac fabarum Coffe usum, experientia clare docuit, non plebeios & inopes, qui victu simplici & potu utuntur ordinario, sed divites lauteque viventes & potulenta eiusmodi in recreatione habent; *purpurae* potissimum infestari in locis, ubi mos invaluit, liberalius istiusmodi potum bibendi. *revid. superius* §. 2. & 3. febrem hancce etiam crebrius ibi occurrere, magisque se diffundere quam in aliis,

confirmat illustris B. HOFFMANNI *Patholog. Cap. de febr. purpur. sect. 1. pag. 74.* *)

p. 74. §. XVII.

In hunc igitur calidum potum culpam novi proventus istius morbi reiiciendam esse, admodum probabile mihi videtur. Praeterquam enim, quod exoticae illae fabae peregrini quidpiam, quod mixtioni sanguinis nostri minus congruum est, custodi-

§. XXV.

Hunc ergo in potum caussam novi ipsius morbi proventus reiiciendam esse valde probabile mihi videtur, praeterquam enim, quod fabae illae exoticae peregrini quidpiam, quod mixtioni sanguinis nostri minus congruum est, conservant, & sub adustione

*) Dum hic denuo quaedam variat, mox elegantioris litteraturae rudis homo Priscianum iterum iterumque lacessit, quod lectoribus nostris, BüCHNERIANA cum REENIANIS conferentibus, haud simplici vice, quam luculentissime adparebit.

ſtodiant, & ſub aduſtione aliquid ſulphuris empyrevmatici, nervoſis partibus minus amici, ſuſcipiant, ipſumque ſaccharum, cum decocto hoc copioſius adſumtum, cruditates acidas augeat, inſimul quoque certum eſt, quod calida eiusmodi potulenta ſordes inteſtinorum & ſalia ſcorbutica acria, per urinam alias evehenda, in ſanguinem agant & cum hoc ad cutis emunctorium pellant, ubi non tam prompte, uti ſudoris materia, difflari poſſunt, ſed obhaereſcunt maculasque ſive puſtulas protrudunt, inprimis ſi tranſpiratio crebrius & gravius dein turbatur ſicque univerſa ſanguinis maſſa ab eiusmodi heterogeneis quisquiliis magis adhuc inquinatur.

Conf. Illuſtr. b. m. HOFFMANNI Diſſert. de *Purpurae genuina origine, indole & curatione.*

ſtione aliquid ſulphuris empyreumatici partibus nervoſis non adeo amici ſuſcipiant, ipſumque ſaccharum cum decocto hoc copioſius adſumptum cruditates acidas adaugeat, inſimul quoque certum eſt, quod calida eiusmodi potulenta inteſtinorum ſordes & ſalia ſcorbutica acria per urinam alias evehenda in ſanguinem agant, cumque hoc ad emunctorium cutis trudant. *revid. Diſſertat.* ILLVSTR. B. MAVRIT. HOFFMANNI *de purpurae genuinae origine & indole.* ubi tam promptè uti ſudoris materiae difflari non poſſunt, ſed obhaereſcunt, maculasque ſive puſtulas producunt, imprimis ſi tranſpiratio crebrius & dein gravius turbatur, & ſic univerſa M. S. ab eiusque haeterogeniis particulis magis adhuc cumulatur, pervertiturque. *)

CAPVT

*) Quam circa finem pathologiae febrium purpuratarum ill. BüCHNERVS excitat b. m. *Friderici* HOFFMANNI diſſertationem, eam ubi paragrapho hoc furtim ſibi vindicato inſeruit impoſtor, unamque ſaltem adiicit voculam, mox ignorantiae caligne occaecatus homo, qui forte de binis *Mauritiis* HOFFMANNIS, patre & filio, Altorfii Noricorum ſub finem ſuperioris atque initium huius ſaeculi, famigeratiſſimis medicis, aliquid per nebulam quaſi audiverat, hanc ipſam alteri horum perperam tribuit commentationem. Quum itaque NEPOMVCENVS noſter integram febrium purpuratarum tractationem hactenus ex ill. BüCHNERI pathologia ſpeciali magna cum contentione, non ſolum nude transſcripſerit, verum etiam ſubinde, levibus quibusdam nugis, atque gravioribus erroribus, commaculaverit, nullaque amplius in hoc libro ſuperſint momenta, quibus commode aliena ſibi vindicando ſuam longiorem reddere, atque ulterius

ILL. BÜCHNERI FVNDAMENTA SEMIOLOGIAE MEDICAE.

pag 133. §. IV.

Prognosis de successu & eventu huius morbi, tam salutari, quam funesto, ex dispositione corporis laborantis potissimum est desumenda. Aegrius quippe tollitur magisque anceps est omnis purpura, quae cadit in corpus impuris humoribus repletum; hinc viri, quibus haemorrhoides, & foeminae quibus menses restitant, parcius fluunt, aut plane ob aetatis rationem emanent, nec non quibus lochia suppressa sunt, gravius semper & diutius hoc morbo decumbunt; hinc quoque gravidae, quae ad alvi segnitiem vel adstrictionem inclinant, &, sub sedentario vitae genere, neque medio gestationis tempore, neque ultimis mensibus sanguinis ventilationem admittunt, in puerperio maiorem purpurae communiter experiuntur vehementiam.

CAPVT II.

de Febrium purpuratarum Therapia seu Curatione.

§. I.

Antequam ad ipsam progressurus sim therapiam seu curationem illustrabo *prognosin* de successu & eventu huius morbi, tam salutari quam funesto, quae ex dispositione corporis laborantis desumenda potissimum est, difficilius igitur tollitur, magisque dubia est *illa purpura*, quae cadit in corpus impuris humoribus impletum, hinc viri, quibus haemmorrhoides, & foemellae, quibus menses vel restant vel parcius fluunt, vel plane ob aetatis rationem emanent, nec non quibus lochia suppressa sunt, longius graviusque semper hoc morbo decumbunt, hinc quoque gravidae, quae ad alvi segnitiem, vel adstrictionem inclinant, ac subsedentario vitae genere, neque medio gestationis tempore, neque ultimis mensibus, sanguinis ventilationes admittunt, in puerperio maiorem

condecorare possit febrium harum pathologiam; eapropter plagiarius primo dissertationis suae capiti finem imponit, seque ad alia illustris BüCHNERI nostri volumina, itidem exscribenda, atque subinde contaminanda, i. e. ad maioris momenti scelera perpetranda, accingit.

rem *purpurae* experiuntur vehementiam, vid. CLARISS. STHALII *tractat vom aderlaſſen.* *)

p. 133. §. V.

Dein maius etiam ſemper diſcrimen occurrit in imbecillitate, ſive natura, ſive ex morbo, ſive alia ex cauſſa, adfectis, omnium vero maxime in iis, qui per crebriores animi commotiones, diuturuam inprimis moeſtitiam, genus nervoſum reddiderunt debile, & ad ſpaſticos anomalos motus concipiendos proclive. Similiter quoque magis ſemper metuenda eſt purpura, quae ſub aëris conſtitutione inſalubri, febres malignas & petechiales paſſim excitante, impetit.

p. 134. §. VI.

Inter ſuſpecta vero in purpura occurrentia ſigna haec inprimis ſunt connumeranda: Quando exanthematibus ſufficienter expulſis tamen pulſus praeter naturam durus & celer manet, ſomnus nullus, inquietudo magna & reſpiratio difficilis adeſt, item-

§. II.

Deinde maius quoque occurrit diſcrimen in imbecillitate ſive natura, ſive ex morbo, ſive alia ex cauſa affectis, omnium vero maxime in iis, qui per crebriores animi commotiones, diuturnam imprimis moeſtitiam nervoſum genus reddiderunt imbecille, & ad ſpaſticos motus concipiendos anomalos proclives: ſimili modo magis metuenda eſt *purpura* illa, quae ſub conſtitutione aeris inſalubri febres malignas & petechiales paſſim excitante impetit.

§. III.

Suſpecta in *purpura* praeſertim ſigna ſunt, quando exanthematibus ſufficienter expulſis, tamen pulſus praeter naturam durus manet & celer, ſomnus nullus, inquietudo magna & reſpiratio difficilis ſe manifeſtat, item ſi ſtatim ſub initium per-

 que

*) Omiſſis tribus prioribus Semiologiae BüCHNERIANAE paragraphis, qui tam generaliora febres purpuratas antecedentia, quam eas concomitantia, in primis vero pathognomonica, ſigna continent; ſubdole non ſolum h. l. in quarum irruit, qui ipſi generalia peioris eventus ſigna prognoſtica ſuppeditat, verum etiam ſubſequentes omnes, ut ex infra dicendis luculentius apparebit, febres has illuſtrantes, excitatae ſemiologiae paragraphos, ubi paullo liberius transſcribere, adeoque illicito prorſus modo denuo alienis ſua locupletare pergit impoſtor, ſimul noſtram multo ſeveriorem voluit eſſe animadverſionem.

itemque, si statim sub initium & per totum morbi decursum sudores effusius manant, urinae pallidae & copiosae redduntur, vel continuus ad mingendum praesto est stimulus, vel etiam urina crassa antea & tincta, subito limpida, tenuis & pallida prodit, nec non quando alvus cum torminibus fluxa nimis est, inprimis in puerperis.

pag. ead. §. VII.

Mali porro praesagii est, si pustulae purpuraceae modo compareant, modo evanescunt, & symptomata semper vehementia eadem infestant. Peius adhuc deprehenditur, si materia retropulsa interioribus firmius inhaerescit omnique novae expulsioni obsistit, hincque pectoris cum suspiriis oppressio intenditur, fauces stringuntur, virium prostratio increscit & praecordiorum anxietas cum inquietudine augetur.

pag. ead. §. VIII.

Funesta demum indicia praebent, si, haerente intus deleteria materia, interiora ardent & extrema frigent ac rigent, simulque copioso frigido sudore perfunduntur, aut vicissim, quando extre-

que totum morbi decursum sudores manant effusius, urinae pallidae & copiosae redduntur, vel continuus ad mingendum adest stimulus, vel etiam urina crassa antea tincta, subito limpida, tenuis & pallida prodit, nec non quando alvus cum torminibus fluxa nimis est, imprimis autem in puerperis.

§. IV.

Malum porro signum est, si pustulae purpuraceae modo compareant, modo evanescant, symptomataque eadem semper vehementia saeviant, peius tamen adhuc habetur, si materia retropulsa interioribus firmiter inhaerescat, omnique repulsioni resistat, hinc pectoris cum suspiriis oppressio intenditur, stringuntur fauces, virium increscit prostratio, praecordiorumque augetur anxietas.

§. V.

Pessima demum praebent indicia, si intus haerente materia, interiora ardent, & extrema frigent & rigent, aut contra, si externa aestuant, & in abdomine notabilis percipitur frigoris sensus,

extrema aestuant, & in abdomine notabilis frigoris sensus percipitur. Haec enim ubi praesto sunt, aeger utplurimum lipothymia occumbit lethali, ob inflammationem & sphacelationem, quae ventriculum, intestina, cerebrum, vel in puerperis uterum occupavit.

p. 135. §. IX.

Ceterum abunde iam per experientiam constat, quod purpura alba per se nunquam periculo careat, inprimis si constitutio est epidemia, utpote sub qua plures communiter iugulat; hinc etiam eiusdem retrocessio semper fere est lethalis, vel tamen maxime sontica symptomata, veluti aphthas, deliria & suffocatorias praecordiorum anxietates, inducit. Interim bonum plerumque signum praebet, febris post efflorescentiam exanthematicam, una cum reliquis gravioribus symptomatibus, remittens; malum vero eventum praesagit, si eandem illa servat vehementiam, vel haec magis adhuc augetur.

pag. ead. §. X.

Nimis matura harum efflorescentiarum eruptio maiorem ordi-

sus, haec si adsunt, patiens utplurimum Lypothimiae occumbit lethali, in inflammationem & sphacelationem, quae ventriculum & intestina vel in puerperis uterum infligit.

§. VI.

Caeterum iam abunde per experientiam constat, quod *purpura alba* per se nunquam careat periculo, imprimis si grassat epidemice, hinc quoque retrocessio eius semper fere lethalis est, vel ad minimum sontica inducit symptomata, ut aphthas, deliria, suffocatoriasque praecordiorum anxietates, bonum vero signum praebet febris post efflorescentiam exanthematum una cum reliquis gravioribus symptomatibus remittens, malum rursus eventum praedicit, si *illa* eandem servat vehementiam, vel haec magis adhuc generatur.

§. VII.

Matura harum efflorescentium nimis eruptio, maiorem ordina-

ordinarie malignitatem notat & maius quoque periculum, quod etiam metuendum omnino eſt, ſi petechiae cum iisdem complicantur; eadem ex ratione, quae ſucceſſive & nimis languide erumpunt, ita ut poſt diſceſſum priorum nova ſuccedant exanthemata, itidem peioris ſunt indolis, quoniam copiam non ſolum maiorem materiae peccantis malignae, ſed & virium ſimul concurrentem imbecillitatem denotant.

p. 136. §. XI.

Alvi fluxus frequens, circa eruptionis tempus ſymptomatice eveniens, vel ſanguinis excretio largior, retroceſſionem exanthematum ſaepius poſt ſe trahit, lethali non raro cum eventu. Quando denique accedunt convulſiones, adfectus ſoporoſi, vel agrypnia quoque pertinax, nec non delirium grave poſt eruptionem non ceſſans, raro aegri evadunt.

dinarie annotat malignitatem, maius quoque periculum, quod metuendum omnino eſt, ſi petechiae cum illis complicantur, eadem ex ratione, quae, ſucceſſivè & nimis languide proveniunt, ita ut poſt defloreſcentiam priorum nova accerſant exanthemata, & peioris demum indolis ſunt quoniam copiam non ſolum maiorem materiae peccantis malignae, ſed & virium inſimul concurrentem malignitatem oſtendunt.

§. VIII.

Fluxus alvi frequens, circa tempus eruptionis ſymptomaticè eveniens vel largior ſanguinis excretio retroceſſionem *purpurae* ſaepius poſt ſe trahit, lethali non raro cum eventu, quando denique convulſiones, affectus ſoporoſi vel agrypnia quoque pertinax, nec non grandi eruptioni ceſſans ſupervenit, rariſſime convaleſcunt aegri. *)

§. IX.

*) Quae ſupra paſſim eruditorum excitavimus loca, ea nos abunde edocent, undenam REENIVS, plagiariorum anteſignanus, integram ſuam, ſubinde male lectam & haud raro peius transſcriptam hauſerit febrium purpuratarum pathologiam; quae vero hoc loco in ſcenam protraximus momenta, ea ubi novum manifeſtant plagium, novam pariter ab aequis rerum arbitris flagitant vindictam. Atque utinam graſſator haec omnia ex ſaepius allegatis ill. BüCHNERI fundamentis ſemiologicis furtim deprompta

paullo

ILL. BÜCHNERI FUNDAMENTA PRAXEOS MEDICAE.

pag. 93. §. I.

Purpurae, tanquam morbi omnium delicatissimi, curatio, ad tria haec potissimum redit momenta:

I. *Ut vitiosa, quae subest, acris, nervosis partibus infesta materia, corrigatur ac temperetur.*

II. *Ut spasticae fibrarum nervearum inde productae stricturae relaxentur,* &

III. *praeparata materia placide per cutis emunctoria evacuetur, ne retrocedat.*

pag. ead. §. II.

Ad acredinem contemperandam & nervosas male adfectas partes demulcendas, apprime conve-

§. IX.

Explicatis nunc regulis semiologicis aggredior ipsas regulas practicas: quoniam vero *purpurae* tanquam morbi multorum delicatissimi curatio est, non inconsultum erit primo dividere *illam* in tres indicationes, quae sunt.

1ò *Ut vitiosa acris nervosisque partibus manifesta materia corrigatur ac temperetur.*

2dò *ut spasticae fibrarum stricturae relaxentur.*

3tiò *ut materia praeparata leniter per cutis aperturas eliminetur, minime vero per laxantia ne retrocedat.* *)

§. X.

Primae indicationi satisfaciunt, ad acredinem temperandam, nervosasque male affectas par-

paullo limatius denuo prelo subiecisset? nulla profecto in §. VI. epidemice *grassaret* purpura, nec, ut crebriora alia, vulgo typographica dicta, errata omittam, sub §. VII. finem *virium* quaedam accusanda veniret *malignitas*, neque tandem in calce §. VIII. nobis quidem subobscura loquendi formula: *quando denique affectus soporosi vel agrypnia pertinax, nec non grandi eruptioni cessans supervenit*, denuo Prisciani postularet limam. Adeoque ubi a trito tramite paullulum recedit, mox vagus errat impostor.

*) Quibus sub initium huius paragraphi hilare gloriatur REENIUS, ea, me quidem iudice, rectius sequentem in modum lectoribus a plagiario nostro erant propinanda: Ego LAURENTIUS IOANN. NEPOMUCENUS REEN impudentius hucusque exscriptis, mihique perperam vindicatis, illustris BüCHNERI doctrinis Pathologicis & Semiologicis, dum eiusdem SUMMI VIRI Therapiam Specialem nunc pariter subdole compilandam aggredior, me ad perpetranda, iisdem artibus, varia in re literaria scelera haud omnino ineptum esse palam profiteor! Longe verissimam hanc quodsi dissertationi suae plagiariorum princeps inseruisset sententiam, a reliquis, quamvis omnino haud levibus, multo facilius, ut nobis quidem videtur, absolvi potuisset criminibus.

conveniunt *decocta humectantia*, ex rasura cornu cervi, radice scorzonerae, cichorei, cum hordeo, liquiritia & pauxillo corticis cinnamomi parata, itemque gelatina cornu cervi, aut serum lactis dulce, (Ill. BÜCHNERVS noster in eximiis suis recitationibus therapevticis inter alia h. l. usu cerevisiarum, utpote quae humorum adaugent acrimoniam, interdicere, in earumque locum sequentes pro decocto humectante & temperante commendare consuevit species.

Rec. rad. scorzon. cichor. rasur. c. c. ana unc. ij. rad. liquirit. unc. j. cort. citr. recent drachm. vj. vel cort. cinnamom. drachm. iij. M. concisa contusa gr. m. fiant spec. quarum unc. j. cum Mj. aquae fontanae per dimidium horae decoquenda.) nec non *emulsiones* dilutiores, ex amygd. dulc. semine cardui Mariae, cum aquis diapnoicis & antispasmodicis paratae. (Quoniam videlicet quidam, lautioris in primis conditionis aegroti, haud raro decocta aversantur; idcirco illustris praeceptor noster, praeter alia emulsiva sequentis compositionis propinandas suadet emulsiones. Rec.

partes demulcendas, humectantia seu diluentia ex radicibus Cichorii, scorzenorae, liquiritiae, cum hordeo & rasur C. C. parata. Item gelatina C.C. vel serum lactis dulce, cerevisiaria autem omnia minime conveniunt, ob crassitiem, & partibus haeterogeniis, quibus sunt imbuta, adeoque loco horum in usum vocari potest sequens decoctum ex antecedentibus deductum.

Rec. rasur. C. C. rad. scorzoner. Cichor. ana unc. ij. liquirit. unc. j. Cort. Citr. recent. Cinnam. ana drachm. ij. Cuius unc. j. cum M. i. aquae fontanae decoquitur, proque magis nauseosis optimé valet: non minorem quoque possident virtutem emulsiones ex aquis diapnoicis & antispasmodicis parata, quarum unam addo.

Rec. aquae flor. til. lilior. Convall. Sambuc. C. B. ana unc. ij. Amygd. dulc. excort. drachm. vij. Sem. C. M. drachm. j. M. F. L. A. emulf. Cui add. Conchar. C. S. citr. Saturat. C. C. S. igne ppt. aa drachm. sem. ffr. Canar. gr. X. M. D. ad Vitrum.

Quae omnibus singulis aut binis horis pro lubitu ad cochlearia

Rec. aquar. ceraſor. nigr. flor. tiliae, ſambuci, card. bened. ana unc. ij, amygd. dulc. excort. drachm. vj. ſem. card. Mariae drachm. ij, M. f. l. a emulſio, cui adde lapid. cancror. citr. c. c. ſine igne ppt. conch. citr. ana drachm. ſem. ſacchar. canar. q. ſ. M. detur ad vitrum. Cuius emulſionis duo vel tria cochlearia ſingulis bihoriis, aut ſaltem omni trihorio, porrigere iubemur.) Non minus quoque duplici huic ſcopo ſatisfaciunt *pulveres*, ex abſorbentibus tenerioribus, aut cum acidis ſaturatis, parati, quibus, ſi gravior ſimul urgeat aeſtus, commode pauxillum nitri, & in ſubiectis floridioris habitus, quae orgaſticis commotionibus magis expoſita ſunt, corallia rubra coniungi poſſunt. Antimonium autem diaphoreticum optime primis ad minimum diebus, quando exanthematum fit eruptio, omittitur, & ſub declinatione demum adiicitur, niſi ubi forſitan leni quadam commotione diaphoretica opus fuerit.

ria duo porrigi queunt: duplici quoque huic ſcopo inſerviunt pulveres ex ſubtilioribus abſorbentibus aut cum acidis ſaturatis combinati, quibus ſub graviori aeſtu tute pauxillum nitri addi poteſt, & maxime in ſubiectis floridioris habitus, quae orgaſticis commotionibus magis ſunt expoſita, Corallia rubra coniungi debent, optime vero primis ad minimum diebus, quando puſtularum incipit eruptio, omittitur antimonium diaphoreticum, & tantum ſub declinatione adiicitur, niſi in caſu, ubi forte lenis aliqua commotio neceſſaria ſit. *)

§. XI.

*) Quae ex illuſtris BüCHNERI recitationibus therapevticis a plagiario noſtro, quamvis ſubinde ſine omni cerebro ac iudicio, calamo excepta ſunt, ea pariter, una cum paſſim laudati VIRI LONGE CELEBERRIMI ſelectiorum quorundam medicamentorum formulis, hic & alibi ſibi vindicata haud raro ineptis variationibus contaminare ſtrenue allaboravit impoſtor. Quum autem infauſto prorſus omine hoc loco praecipitantium atque acrimoniam corrigentium quorundam pulverum oblitus ſit REENIVS; idem vero hoc remedium amitae meae filio unico, praeclare docto ſanctiorum diſciplinarum candidato, nuper purpurae albae cum iliaca paſſione complicatae ferme ſuccumbenti, aliisque non ſolum catarrhalibus, verum etiam petechialibus veris febribus adflictis aegrotis, in curationis limine, nutu PRAECEPTORIS mei, Fridericianae huius Aeſculapii longe feliciſſimi, exoptatiſſimo ſemper cum eventu propinaverim; non poſſum

p. 94. §. III.

Quodſi dein purpurae eruptio difficilius ſuccedat, aut retroceſſio metuenda, vel iam facta ſit, tunc non ſolum in uſum vocandae ſunt moderatae frictiones calidae, ſub illa cautela adminiſtratae, ne refrigeratio ſuſpecta committatur; ſed conducunt etiam mitiora diaphoretica paulo crebrius in exiguis doſibus exhibenda, videlicet (In tardiori vel inſufficienti eruptione, ut & ubi retroceſſio purpurae iam facta, vel ſaltem metuenda eſt, ſequentem potionem diapnoicam praelibandam ill. BÜCHNERVS noſter ſuadet. Rec. aquar. ſcordii, card. bened. fl. ſambuci, galegae ana unc. ij antim. diaphor. lap. cancror. citr. ana drachm. j, ſyr. rub. idaei, e toto citro ana drachm. iij, mixt. ſimpl. gtt. XL - L. M. fiat potio, ſingulis horis, vel ſaltem omni bihorio, pro ratione circumſtantiarum, ad cochlearia duo porrigen-

§. XI.

Si deinde accedat purpurae eruptio difficilior, aut plane retroceſſio timenda, vel modo facta ſit, non ſolum frixiones proſunt moderatae, calidae, ſub illa vero cautela, ne committatur refrigeratio, tunc conducunt diaphoretica mitiora in exigua doſi videdicet. Rec. aquae ſcord. C. B. flor. Sambuc. Galeg. aa unc. ij. antimonii diaphor. Lap. Cancror. citr. aa drachm. j. Syrup. rub. idaei drachm. vj. Mixt. Simpl. gutt. XV. M. D. ad Vitrum. Omnibus binis horis porrigatur, vel ſequenti utatur mixtura quoque diapoica. Rec. Eſſ. pimp. alb. Vincetox ana drachm. j. Scord. drachm. iij. Spiritus nitri dulc. drachm. ijʒ. M. D. omnibus quatuor horis ad gutt. XXV. vel XXX. D. D. HOFFMANNUS laudat ſpiritum bezoardicum ad mentem Buſſi paratum cum tribus vel quatuor partibus ſpiritus nitri dulcis temperatum.

§. XII.

non, quin ipſam medicinae huius formulam cum meis communicem lectoribus. Rec. lap. cancr. citr. matr. perlar. ppt. conchar. cum ſucco citri ſaturat. ana drachm. j, cinnab. nat. gr. XV. M. f. pulv. div. in IX. p. aequ. quarum una ſingulis trihoriis exhibenda. Quod reliquum eſt, lubenti quidem animo denuo tacebo vitia, NEPOMVCENO noſtro ſolemniora, typographica vulgo dicta; ſaltem vix aequo animo Lectores inſignem illam laturos ſpero, qua ſibi haud dubie mirifice placet REENIVS, vocabula latina conſtruendi rationem, dum: *cereviſiaria,* inquit, *omnia minime conveniunt, ob craſſitiem, & partibus haeterogeniis, quibus ſunt imbuta,* caetera.

genda.) essent. pimpin. alb. & vincetox. - - parcius remixtis, (Paullo activius remedium postulantibus circumstantiis, sequentem mixturam diapnoicam alternatim cum superiori potione exhibendam ill. BÜCHNERVS iubet. Rec. ess. scord. drachm. iij, pimp. alb. vincetox. spir. nitri dulc. ana drachm. j. M. dos. gtt. XXV-XXX singulis ternis horis.) vel etiam in serosioribus subiectis spiritus bezoardicus ad mentem *Bussii* paratus, cum tribus vel quatuor partibus spiritus nitri dulcis temperatus. Camphorata autem remedia, licet ad copiosam purpurae efflorescentiam contribuant, impetuosiorem tamen exserunt effectum, adeoque purpuram hanc fugacem reddunt, & ad internos ardores ac angustias disponunt. Sic & *acida* parum in hoc adfectu prosunt, nisi aestus simul intensior & subiecta floridiori sanguine praedita fuerint, ac tunc insuper magis in virili, quam sequiori sexu, conferunt.

§. XII.

Camphorata autem remedia licet ad efflorescentiam *purpurae* multum contribuant, impetuosiorem tamen causant effectum, adeoque eam reddunt fugacem, adque internos ardores aeque ac angustias disponunt, eodem modo acida in hoc effectu parum aut nihil prosunt, nisi forsan aestus intensior, & subiecta sanguine copioso sunt praedita, & tunc magis in nobiliori quam sequiori sexu conferunt. *Confirmat* DD. WALDTSCHMIDT. *in lib. de curat. febrium exanthematicarum.* *)

p. 95. §. IV.

In qualibet ergo purpura cum febre coniuncta, magis autem qualitercunque maligna, lenissima

§. XIII.

In qualibet ergo *purpura* cum febre coniuncta magis autem qualitercunque maligna lenissimus

*) Hic denuo stolidus plagiarius suo indulget genio: non solum enim unum hunc BÜCHNERIANVM in duos dissolvit paragraphos; verum etiam typis publicis exscripta, cum summi sui quondam praeceptoris recitationibus, furtim calamo exceptis, probe miscet; tandemque, ad dissimulandam procul omni dubio nefandum crimen, & circa paragraphi compilati umbilicum quaedam temere omittit momenta, & WALDSCHMIDIVM, pariter ut supra ill. HAMBERGERVM, perperam excitatos REENIVS infestat.

ma seligenda & praeferenda est methodus, quoniam nihil plane fert excessivum, in *regimine* pariter, ac *medicatione*. Hinc, quod ad *regimen* attinet, aegri semper in *moderato & aequali calore*, tam lecti, quam hypocausti, detineantur, quoniam *nimis aestuosum* vires frangit ac pruritum ardoremque cum anxietatibus auget; *frigidius* autem exanthematum eruptionem impedit, subsequente languore & angore, ac tandem *inaequale* expulsionem retardat, vel ad minimum instabilem facit purpuram. Vitetur etiam stragulorum & indusiorum, quantum fieri potest, mutatio, ac potius iam trita, sicca & fumigata iniiciantur.

pag. ead. §. V.

Quam graviter dein *calida & alexipharmaca* noceant, docuit sane uberius experientia, qua constat, eadem, cum aestuoso regimine, in caussa esse, quod, ingruente primum novo hoc morbo, omnes fere perierint, cum iam sub temperata methodo plurimi evadant. Quin liberalior tantum

mus eligendus est modus, quia nil plane fert excessivum tam in regimine quam in curatione; regimen quod attinet, aegri semper in calore aequali ac moderato tam hypocausti quam lecti detineantur, quoniam nimis aestuosum vires frangit, ardoremque cum pruritu & anxietatibus adauget, frigus verò exanthematum eruptionem impedit ac retardat inaequalem expulsionem, ad hoc praecavendum evitetur stragulorum ac indusiorum mutatio, quantum fieri potest, & si mutatio impediri nequeat, trita, sicca & fumigata induantur. *)

§. XIV.

Quam multum & graviter calida Alexipharmaca nocent, experientia docet, qua constat, quod sub aestuosa & nimia eruptionis promotione plurimi aegroti pereant, ideo moderatior tantum infusorum decoctorumque potum optimum esse arbitror, ubi vero metus apparet retro-

*) Quum hinc denuo satis clare patescat, ex quanam turbulenti hi rivuli promanaverint scaturigine; potius & h. l. ipsius fontis purissimi, Lectori nostro dulces atque salutares doctrinae salubrioris aquas existimavi propinandas.

tantum infusorum & decoctorum calidorum potus, sudorem nimium movendo, & serum plus iusto exhauriendo, officit. Vbi vero metus retrocessionis apparet, vel haec iam facta est, ibi potus calidus praesentis est efficaciae, atque moderata etiam diaphoretica locum utique inveniunt.

retrocessionis vel iam facta est, ibi potus calidus liberalior sumptus atque moderata Alexipharmaca utique non omitti audent.

p. 96. §. VI.

E contrario autem refrigerantia & intestinum motum nimis cohibentia materiam exanthematicam intus detinent, & ob id anxietates ac languores cum periculo intendunt. Ipsum nitrum circumspecte est usurpandum: In alba enim purpura, & ubi malignitatis indicia, unacum refrigerationibus externis & aestu subinde intercurrente, praesto sunt, ab eo plane abstinendum est; in rubra vero purpura, sive alba cum rubra coniuncta, ubi internus adest aestus, cum siti & pulsuum magnitudine, medicamenta diaphoretica leniter nitrata omnino accomoda sunt.

pag. ead. §. VII.

Cerevisiae etiam potum nullus minus fert morbus, quam purpura, eo quod multas impuras, crassas & heterogeneas partes

§. XV.

Quia refrigerantia materiam exanthematicam intus retinent, & ob id anxietates ac languores non sine periculo interdum omnino omitti debent; nitrosis circumspecte agendum, & in *purpura alba* in totum eliminari praestant, in *rubra* autem in exigua adhuc dosi quidem admittuntur, *rubra* cum *alba* rursus coniuncta non valent, si quis forte non abstinere vellet, illi suasum habebo, ne permittat aegrum superbibere ob metum lubricitatis alvi, quae facile post nitrosa sequitur.

§. XVI.

Internus ubi adest aestus cum siti, pulsuumque magnitudine, medicamenta diaphoretica leniter nitrata omnino praescribenda sunt, ad sitim vero extinguendam cerevisiaria (quod superius modo dixi) minime admittun-

tes in sanguinem & lympham invehit. Optime igitur sibi consulunt purpura laborantes, si ab omni cerevisiarum genere abstinent, & decoctum bibunt, ex radicae scorzonerae - - citri recentium.

p. 97. §. VIII.

Alvus in purpura nec nimis laxa, nec nimis stricta esse debet. Si enim diutius retinetur, morbus inde nanciscitur pabulum & longius protrahitur; si vero purgantibus, vel saltem laxantibus, omni virulentia destitutis, intempestive ducitur, materia per poros eliminanda revocatur, praecordiorum angustias, tormina & ardores in ventre, nauseam & stomachi subversionem, inducit. Hinc in purpura tam idiopathica, quam quae aliis exanthe-

mittuntur, nisi forte ob consuedinem patientes desistere nollent, tunc illis quidem non tenuis & bene fermentata, sed crassa & caput gravans est interdicenda. *)

§. XVII.

Quo ad considerationem alvi in *purpura* illa nec nimis laxa nec nimis stricta esse debet, si diutius retinetur, morbus inde ingravescit longiusque producitur, sin vero purgantibus vel etiam laxantibus omni vi destitutis intempestive ducitur, materia per cutis poros eiicienda revocatur, & praecordiarum angustias ardores in ventre, nausea generantur, hinc in *purpura* tam idopathica quam symptomatica, maxime autem in mali-

*) In his pariter paragraphis pleraque equidem eleganter transscripta, quaedam tamen vel in peius mutata, vel perperam omissa deprehendes momenta, quorum locum profecto haud nova NEPOMVCENI inventa, sed identidem ill. BüCHNERI calamo exceptae recitationes occupant. Enimvero quamvis, inter alia, ill. BüCHNERVS a cerevisiarum potu, quippe qui & humorum auget acrimoniam, & ad diarrhoeas hoc morbo adflictos facile disponit, purpurae succumbentes avocet; probe defecatae tamen, nec nimis lupulatae cerevisiae usum non prorsus in recitationibus suis VIR SVMMVS dissuasit. Haec haud dubie elegantioris literaturae heluo sibi ex saluberrimis illustris praeceptoris nostri recitationibus itidem eum in finem annotaverat, ut olim in promtu haberet, quibus, aeque ut superiores ita & hunc constipare posset paragraphos. Tandem praeter REENII nostri *patientes*, aliaque huius farinae portenta, me, fateor, magnopere adhuc terret fatale illud prodigium, quod sub §. XV. initium nobis occurrit, ubi plagiarius: *ob id*, inquit, *anxietates ac languores non sine periculo interdum omnino omitti debent*; caetera. Ad solvendum hunc nodum Gordium, vel Oedipo coniectore, vel Alexandri Macedonis ense opus esse arbitror.

anthematicis febribus accedit, tanto magis in maligna, alvum nec paullo ante, nec paullo post eruptionem irritare licet, sed quando vis morbi deferbuit & purpura siccescere incipit. Neque tum vix aliud expedit remedium quam clyster emolliens, (Quam ill. BÜCHNERVS in therapevtica nephritidis simplicis tractatione inter praestantissima palliativa remedia retulit, auditoribusque suis in calamum dictitare consuevit clysteris emollientis atque paregorici formulam; eam, ex plagiarii nostri sententia, hunc pariter occupare oportet locum. Red. rad. althaeae, lilior. alb. ana unc. j. hb. melilot. flor. chamaemel. vulg. sambuc. ana Mj. sem. foenic. anethi ana drachm. ij, M. concisa contusa decoqu. cum suffic. qu. lactis: colaturae rec. uncias viij. vel x, adde olei coct. verbasci, anethi ana drachm. vj, mellis mercurial. vel syr. de althaea unc. j. nitri depurat. drachm. j. M.) iniiciendus sub symptomatum remissione, quae plerumque matutino tempore maior, quam vespertino & nocturno, deprehenditur. Si vero

maligna alvum nec brevi ante, nec paulo post eruptionem irritare licitum est. *revid.* ILLUSTR. BÜCHNERI. *Dissertat. de cauta alvi solutione in morbis*, sed quando vis morbi debilitata est, & *purpura* incipit succrescere, tum vix aliud suppetit remedium quam clyster emolliens, quae esse potest E. G.

R. rad. alth. lilior. alb. ana unc. j. Herb. Melilot. flor. Cham. vulg. Samb. aa M. j. Sem. Foenicul. Aneth. aa drachm. ij. M. C. & C. decoquantur C. S. q. lactis, cui adde olei Coct. Verbasi Aneth. aa drachm. vj. Mell Mercurial. vel Syrup. de alth. unc. j. nitri depurat. drachm. j. M.

Injiciendus est clyster sub symptomatum remissione, quae plerumque matutino tempore major quam vespertino ac nocturno deprehenditur, si verò quâcunque ex causâ diarrhaea intercurrat, tunc ut secure mitigetur, opiatis sepositis & adstringentibus tam moderatus nitri quàm corticis cascarillae usus vel essent. Carryophil. Cort. aurant cum essent. Cort. Cascarill. parcius

vero quacunque ex caussa actualis quaedam diarrhoea accedat, tunc pro ea secure mitiganda, sepositis opiatis & adstringentibus, tam moderatus nitri, quam corticis cascarillae usus, conducit, vel etiam essent. caryoph. pimp. alb. cort. aurant. cum essent. cort. cascarill. parcius remixtae, exiguis possunt adhiberi dosibus.

parcius remixta in exiguis possunt adhiberi dosibus. *)

p. 98. §. IX.

Sanguinis missio maxima cum prudentia est instituenda. Nam in purpura alba & maligna, quam summa virium prostratio, cum largis sudoribus & debilitate ac frequentia pulsus, arguit, plane non est admittenda. E contrario autem insigniter prodest, immo necessaria est, in puerperis, quando lochiis retentis, symptomata purpuram comitantia eius incursum praenunciant, siquidem hac ratione saepius summas praecordiorum anxietates, animi defectiones, nec non laboriosa respiratio, feliciter tolluntur, ita ut dein summo cum levamine

§. XIX.

De V. S. adhuc monendum, quod summa cum prudentia sit instituenda, nam in *purpurâ albâ* & *maligna* quam summa virium decrescentia cum sudoribus superfluis & debilitate ac pulsus frequentia arguit, plane omittenda, econtra prodest insigniter, imo nec ab illa abstinendum est in puerperis, quando lochia retinentur, siquidem hac de caussa summas praecordiorum anxietates, laboriosa respiratio &c. feliciter tolluntur, ita ut summa cum euphoria in universa corporis peripheria exanthemata prosiliant; cavendum denique,

*) Praeter haud pauca errata typographica, quibus in primis *verbasum, mell,* atque essent. *carryophil.* adnumerari merentur, clysteres, procul dubio quia in utroque sexu utiles deprehenduntur, primum generis communis esse voluit REENIVS. Vbi enim illustrem BüCHNERVM presso pede sequitur: *iniiciendus est,* inquit, *clyster,* quum tamen paullo ante hac scribendi formula: *clyster emolliens, quae esse potest,* usus sit. Tandem hoc loco haud praetereunda sunt *laxantia, omni virulentia destituta,* quae a plagiario nostro sub paragraphi huius initium perperam *laxantia omni vi destituta* appellantur: quorum illa utique alvum ducunt, adeoque etiam merito sub memoratis in paragrapho circumstantiis interdicenda veniunt, haec vero, siquidem omni vi destituta in rerum natura supersunt plagiarii nostri laxantia, tuto in his aliisque febribus exanthematicis, me quidem iudice, propinari possunt.

mine in universo corpore purpura prorumpat. (Quae hic subsequuntur proletariae eruditionis REENIANAE documenta, ea vel quaedam sub initium huius paragraphi iam in hanc scenam protracta denuo saltem repetunt momenta, vel ex male iterum intellectis ill. BÜCHNERI recitationibus, hic illustrationis caussa exhibitis, vel denique, ut nobis quidem videtur, ex supra plus simplici vice laudatae ill. IVNCKERI dissertationis §. XXXIX, subdole corrasa, trivialiumque scholarum erroribus subinde contaminata sunt.)

pag. ead. §. X.

Quum porro *vires* plerumque hoc in morbo admodum sint prostratae, & facilis observetur ad lipothymias propensio, summo omnio cavendum est studio, ne aeger ex lecto surgat, aut diutius erectus sedeat, quia facile sic obrepit animi defectio. (Hoc

nique, ne fiat sanguinis missio, post secundum aut tertium accessionis diem, sed primo & secundo die incipientis febris, in *purpura* vero *alba* nunquam secatur vena, neque quando dubiosum an fiat *rubra* an *alba*, quod tamen Medicus nisi *grassetur* epidemice, praedicere ipse nequit, adeoque melius abstinendum, quia omittendo non tam grande peccatur, quam indebite instituendo, excepta rursus *illa*, quae venit in puerperis lochiis retentis, ubi omnino: uti superius allegatum: necesse est ac salutare, *plura vide in Disputat.* B. F. HOFFMANNI *de V. S. prudenti administratione.* *)

§. XX.

Ob nimiam debilitatem agri facile incurrunt Lipothymias, adeoque cavendum, ne illi sub medicamentorum assumptione nimis exaltentur in altum, quia autem plurimi sine erectione medicamentis uti nequeunt, videatur, ne nimis una vice, sed tarde

*) Tanto, inter alia, aliena sibi vindicandi h. l. fascinatus homo laborat pruritu, ut ne ipsis in describendo pepercerit typothetarum vitiis. Vbi enim in passim celebratam ill. BüCHNERI therapiam specialem, quae de reliquo paullo diligentiores nacta correctores in lucem prodiit, levis forte typothetarum incuria irrepserat error; mox rapinis intentus plagiarius pariter: *summas*, inquit, *praecordiorum anxietates, laboriosa respiratio &c. feliciter tolluntur.*

(Hoc iterum loco ftollidus, atque variis criminationum generibus obnoxius homo, non folum in exprimendis quibusdam recitationum BÜCHNERIANARVM momentis prorfus inquinato fcribendi delectatur genere; verum etiam, quod multo peius eft, loco potionis analepticae, ab illuftri praeceptore fuo ad eundem hunc paragraphum commendatae, perperam fequentem, quam potius ad mitigandos in febribus intermittentibus, epidemicis, anomalis & mali moris, anxios vomitus idem VIR SVMMVS deftinatam voluit, lenientem excitat emulfionem. Rec. aquae fcord. fl. tiliae, fambuc. menthae ana unc. ij aquae cinnam. borag. unc. j, fem. quatuor frig. maior. amygd. dulc. excort. ana drachm. iij, fem. papav. alb. drachm. ij, M. f. l. a. emulfio, cui adde ceruff. antimonii drachm. j, facchar. canar. q. f. ad gratum faporem, detur ad vitr. dof. cochlearia duo, fingulis horis.)

tarde erigantur, his ergo debilitate affectis analepticis eft fuccurrendum, quo fcopo fequens emulfio analeptica infervire poteft.

Rec. aquae fcord. flor. til. Samb. menth. aa unc. ij aquae Cinam. borag. unc. j Sem. 4. frigid. maj. amig. dulc. excort. aa drachm. iij Sem. papav. alb. drachm. ij M. F. L. A. emulfio.

Adde ceruffae antimon. drachm. j. ffr. Canariens. q. S. ad gratiam Dofis Cochlearia duo, quae emulfio pro patientis lubitu inter remedia ordinaria concedi poteft, vel mutationis gratia pulvis analepticus ordinatur. *)

p. 99. §. XI.

Veficatoriorum utilitatem in purpura iam dilaudavit HAMILTON

§. XXI.

Veficatoriorum applicationem in purpura HAMILTON de

*) Quum potio analeptica, cuius temere hoc loco REENIVS neglexit formulam, refocillando proftratas in febb. purpuratis vires fingularem omnino praeftet utilitatem; non poffum non, quin cum Lectoribus meis, bona cum illuftr. praeceptoris noftri venia, eius communicem compofitionem. Rec. aquae ceraf. nigr. fl. tiliae, meliffae f. v. lil. conval. f. v. ana unc. ij antimon. diaphor. matr. perl. ppt. ana fcrup. ij. fyrup. rub. id. de canela ana drachm. iij fpir. nitr. dulc. drachm. j, M. d. ad vitr. Dof. omni quadrihorio aliquot cochlearia.

TON *de febre miliari*, eademque ſcapulis adponere ſuaſit, optima ſane cum ratione. Subtrahunt enim humorem ſeroſum impurum, & fibras delaſſatas nerveas ad contractionem exſtimulant, ut materiam morbificam prompte excutiant. Hinc ſub tarda eruptione, & motu humorum ad interiora ipſumque caput converſo, itemque imminente exanthematum retroceſſione, ſaepius cum fructu brachiis, aut ſuris imponitur veſicatorium, ex emplaſtro de meliloto, pulvere cantharidum & pauxillo balſami Peruviani paratum.

de *febre miliari* laudat, eademque ſcapulis admovere ſuaſit, optima mei iudicii cum ratione, quia ſubtrahunt humores ſeroſos impuros, fibrasque delaſſatas nerveas, ad contractionem ſtimulant, ut materiam peccantem promptè excutiant, hinc ſub tarda eruptione & humorum motu ad interiora converſionis, item imminente *purpurae* retroceſſione ſaepius cum fructu brachiis, ubi fonticuli ſolent applicari, aut ſuris uti memorant authores, ut HEURNIUS, WALDTSCHMID. AMURALTUS. &c. de febribus exanthematicis imponuntur. FRID. HOFFMAN recommendat veſicatorium ex emplaſtr. de melilot. pulvere canth. & pauxillo Balſ. de peru paratum. *)

p. 100. §. XII.

In *purpura chronica* & ſine coniuncta febre adfligente, non niſi bonum regimen conducit, ita ut ſubiecta a nimia refrigeratione & ab immodica exaeſtuatione corporis abſtineant, inſimul-

§. XXII.

Purpura durans ſupra duas vel tres hebdomadas ſemper ſecundum regulas medicas dicitur Chronica, ſemperque eſt *rubra* ubi ferme nullus adeſt metus, niſi forte patientes ſe ipſos perdant;

*) Niſi haec ſententia: *optima* (verius peſſima) *mei iudicii cum ratione*, ipſaque barbara illa vocula *recommendat*, praeter nonnullas alias a puritate linguae Latinae aberrationes, noſtrum LECTORIBVS de meliori commendare valeant plagiarium; tantum profecto abeſt, ut eundem ullis dignum exiſtimem laudibus, ut potius nemini magis vituperatione opus eſſe autumem, quam qui inquinando atque perperam compilando optimorum quorundam auctorum ſcripta, ſaltem in muſtaceo laureolam quaerendam eſſe arbitrantur.

mulque bonam ſeruent diaetam ac omnem in victu ac potu evitent exceſſum, cibo utantur evpepto, potu tenui, modice ſaltem vinoſo, nequaquam vero ſpirituoſo. Proinde etiam conferunt interdum pulveres ex abſorbentibus, diaphoreticis fixis & pauco nitri parati - - maxime vero conducit tranſpirationis in aequali ſucceſſu conſervatio, quam infuſa calida dilutiotiora, ſive herbae Thee, -- optime promovere poſſunt.

pag. ead. §. XIII.

De reliquo cum *purpura* inprimis *miliaris* foeminis potiſſimum, & quidem *puerperis*, ſit ſolennis, indicandum adhuc erit, qua ratione tales optime ab ea praeſervari queant. Sub graviditate igitur exacta victus ratio ſervanda, corpus motu moderate exercendum, venter a refrigeratione defendendus, ſanguinis copia venaeſectione, ter vel quater in ſuperioribus partibus inſtituta, minuenda, & alvina excretio ſubinde adiuvanda,

dant; Curatio conſiſtit in hoc, ut medicus leniter ordinet diaphoretica, atque ut aeger aequalem bona cum diaeta conſervet reſpirationem, quem in finem neceſſe erit, ſuadere potus calidos, qui poſſunt eſſe Thee. Vinum quoque illis non eſt interdicendum. *Confirmat. Diſputat.* DOCTISSIMI SCHVLTZII *de vinis interdicendis.* *)

§. XXIII.

Verum enim vero cum *purpura* praeſertim *alba* maximé ſolennis ſit infantibus, ſuccurrendum illis praeſervatoriis, haecque impetrantur ſi foemellae gravitatis tempore debitam conſervant diaetam, motionumque debitarum non obliviſcantur; multum quoque hoc ſcopo contribuunt S. V. circa ſecundum quartum & ſeptimum gravitatis menſem inſtituendae, & maxime in plethoricis, hocque an fiat vel in brachio vel in pede,

*) Quamvis quae in hunc luxurians ingenium corraſit locum, partim ex illuſtr. BüCHNERI recitationibus, partim vero ex protracto in hanc ſcenam paragrapho deprompta ſint; tamen voculam *patientes*, atque ea, quibus de *reſpirationis conſervatione* liberius hic ineptit plagiarius, merito, & quidem unice, praematuro REENII iudicio adiudicanda eſſe, ingenue profiteor.

da, per mannata, rhabarbarina & tartarea. Inſtante dein partu, non per praematurum niſum vires convellendae, nec pellentibus humores exagitandi; poſt partum vero neceſſarium eſt, quo impurus ſanguis ex utero expurgetur, & ſucci a cacochymia contracta liberentur.

p. 101. §. XIV.

Sedato hinc ſecundo die impetu, omnis generis excretiones modeſtae ſunt promovendae, & alternis diebus pilulae balſamicae roborantes, vel ſolae, vel, ſi citatior adſiuc pulſus, cum pulvere temperante nitroſo exhibendae ſunt. Tum quoque - - , quae ſpasmos leniunt, - - infuſum theeforme, ex floribus ſambuci, chamomillae & ſummitatibus millefolii, pulveres diaphoreticos, nec non mixturam, reliqua. (Quas illuſtr. BÜCHNERVS non ſaltem in quartanis febribus, verum etiam in aliorum morborum chronicorum curatione, apprime iudicavit utiles, auditoribusque ſuis de meliori commendavit pilulas balſamicas roborantes, earum perperam ſibi h. l. plagiapede, doctiorum iudicio relinquam. Alvus ſemper ſit aperta, econtra ſi retardat, adiuvanda leniter, Rhabarbarinis, mannatis & tartareis: in ipſo partu videndum, ne ſine neceſſitate laboret Mulier, & poſt partum offerenda ſunt remedia pellentia, loco horum melius leniter ſudorem promoventia convenire mihi videntur, non omiſſis roborantibus ſpasmosque ſedantibus, quae in forma thee ut flores ſambuci, Camomill. vulgaris. ſumm. millefolii ana part. aeq. vel ipſum thee chinenſe dari poſſunt; alimenta quae hic valent, ſunt gallinarum juſcula & vitulorum, ſed non nimis pinguia, potus nunquam ſit frigidus, vinum cum croco & myrrha mixtum puerperarum peſtis eſt, denique patet alvum in puerperis ut plurimum laborare ſegnitie, quo ſcopo pilulae ſequentes balſamicae polychreſtae per experientiam probatae habentur.

R. extract. abſynth. Cent. minor. C. B. Cochliar. fumar. Hellebor. nigr. ana drachm. j. Aloes Violat. drachm. j. ſem. heder.

plagiarius noſter vindicavit formulam. Rec. extr. abſinth. centaur. min. card. bened. cochlear. fumar. helleb. nigr. ana drachm. j, aloes roſat. vel violatae, vel extr. aloes aquoſ. drachm. j. ſemis, gummi haeder. iuniper. myrrh. elect. Terebinth. coct. ana drachm. j. M. f. c. ſuff. qv. eſſent. abſinth. ſimpl. pil. pond. gr. I. obducantur argento, dentur ad ſcatulam. Pro doſi num. xv - xx. alternis diebus exhibendae.)

heder. Gum. Junip. Myrrh. elect. thereb. coct. aa drachm. j M. F. C. S. q. Eſſent. abſynth. ſimpl. pill. Grani unius pondere, obducantur auro.

D. alternatis diebus N. X. ad XV. caveatur vero, ne ante diem tertium poſt partum propinentur, aliás magis nocebitur quám carabitur. *)

§. XXIV.

Haec ergo quoad pathologico - practicam huius affectus conſiderationem ſufficiant. Te veró LECTOR BENEVOLE, ut hunc meum laborem aequi bonique conſulas, eximie rogo, quaeque minus digna oculis videntur tuis, aut quae adhuc deficere intelliges, favoris tui gratia ſupple, DEO autem pro benigniſſime praeſtito auxilio ſit laus honor & gloria. **)

Reveren-

*) Supra haud raro unum BüCHNERIANVM in duos, vel tres, diſcerpſit, hic vero duos, perperam mutilatos, conglutinavit paragraphos; ne vero luculentius fraus appareret, mox longe utiliſſimis illuſtris BüCHNERI recitationibus, ſelectiorumque medicamentorum formulis inhiat impoſtor; dumque haec omnia, paullo negligentius calamo excepta, typis publicis exſcriptis immiſcet, maius omnino ſcelus plagiariorum princeps anhelat. Priusquam autem ab invicem recedamus, ſcito, LECTOR BENEVOLE, errorum typographicorum, aliorumque criminum in REENIANA diſſertatione inaugurali paſſim obviorum uberrimam ſegetem, huius pariter paragraphi egregie locupletari hallucinationibus.

**) Plagiariorum anteſignani fraudes huc usque experti LECTORES iudicent, quo tandem iure, & ſenſu, maleferiatus homo, ſubdole compilata, petulanter commaculata, immo perperam ſubinde mutilata ILLVSTRIVM atque LONGE FAMIGE-RATIS-

Reverendiſſimis Excellentiſſimis Perilluſtribus & Generoſis nec non Praenobilibus, Nobilibus, Clariſſimis Doctiſſimis Conſultiſſimisque Dominis Dominis Ducatus Weſtphaliae ſtatibus Patronis meis ac Dominis Dominis Gratioſiſſimis Sacrum!

Reverendiſſimi Excellentiſſimi Perilluſtres & Generoſi nec non Praenobiles, Nobiles, Clariſſimi, Doctiſſimi, Conſultiſſimique, Domini Status, Domini perquam Gratioſi ac Honoratiſſimi.

Noveritis utique, quatenus Ducatus hic Weſtphaliae plurium *juriſtarum* quam medicorum cumulo tam in civitatibus metropolitanis, quam & in oppidis praemunitus, & Ego ductu amoris in patriam taliter me arti medicae applicaverim, ut tum pro bono publico, tum & privato me examini Eruditorum ſiſtere, & theſes diſputationi huic inaugurali medicae theoretico-practicae inſertas de febribus purpuratis defendere, easque Vobis quà PATRIAE PROCERIBVS EXCELLENTISSIMIS

RATISSIMORVM MEDICORVM celebratiſſima ſcripta, in ultimo hoc paragrapho, non ſolummodo *ſuum* appellare ſuſtinuerit *laborem*, verum etiam, SVMMO NVMINI ob clementiſſime largitos, ad perpetranda tanta ſcelera, vires publicas exſolvere gratias haud erubeſcat. Quanquam itaque, ſicut alibi paſſim innuimus, miſello plagiario noſtro, praeter titulum, paragraphorum ſeriem, barbarasque quasdam voculas, ex omnibus, quae hanc inauguralem diſſertationem exornant, momentis, nihil prorſus merito tribui poſſit; tamen & in condenda dedicatione, & elaborando commentationis huius prooemio, REENIVM propriam exercuiſſe diligentiam, ex variis huic virorum obſcurorum ſodali propriis hallucinationibus ſatis oppido clare apparebit. Audiamus igitur, niſi moleſtum eſt, geminam indocti, omnisque elegantioris literaturae rudioris hominis inaudita cum audacia & confidentia conſcribillatam fabellam.

Demiſiſſimae dedicatas haberi intendam, hinc maximè debitâ & devinctiſſimâ, quâ plurimum teneor, cum devotione hisce dedico & offero, enixe rogans, ut hasce gratioſe ſuſcipere, mihique, utpote ſe gratiae Veſtrae *recommendanti* earum authori favere non dedignemini.

Reverendiſſimi Excellentiſſimi Perilluſtres & Generoſi nec non Praenobiles, Nobiles Clariſſimi Doctiſſimi, Conſultiſſimique Domini Domini

Obſequioſo-devinctiſſimo & infimo ſervo

LAVRENTIO IOANNI NEPOMVC. REEN.

PROEMIVM.

Perponderando, qual*em* potiſſimum diſputation*em*, quae pro authoritate, artem exercendi medicam, juſſu & conſenſu gratioſi ordinis medici elaboranda eſt, atque defendenda, argumentum eligerem; themata mihi obtulerunt innumera, e quibus elegi argumentum praeſens de Febribus Purpuratis, & quidem *primò* hac de cauſâ: quiâ anno praeterlapſo 1747. tempore aeſtivo Halae Ducatus Magdeburgici hae febres epidemicè graſſabantur, aegrique qui ſe manibus empyricorum ſubiiciebant, quoque quaſi epidemicè moriebantur: tractatio ſeu curatio, neſcio an *liceat dicere curatio* illorum empyricorum conſtabat primò in praeſcriptione purgantis & ſecundo V. S. quibus medicamentis *patientes* ſuos ex hac miſeria in longam miſerunt aeternitatem, mirabitur fortaſſis non ullus poſt haec medicamenta mortem eſſe ſecutam, dummodo ſecum perpendat, cuncta exanthematum genera praemiſſis purgantibus aequé ac V. S. retropel-

tropelli, purgantia enim suam per irritationem & maiorem motum, quem causant peristalticum humorum ad interiora invitant affluxum, adeoque in aprico esse censeo omne purgans post se relinquere debilitatem; neque ex physicis erit ignotum, quod ubi debilitas, ibi minor sit resistentia, & ubi minor resistentia, ibi maior humorum affluxus, affluxus vero hic ad interiora, ergo hic retropulsio necessariò sequi debebat; eandem fermè habet *consistentiam*, cum V. S. per hanc enim natura suo adiutore (nempe sanguine) privatur, quô vegeto & per vasâ minima circulante exanthemata omneque illud, quod â naturâ alienum ad summam cutim propellitur, ac e corpore eliminatur, imminuto e contrario seu debilitato hoc adiutore, dico circulatione sanguinis nequidem est possibile, ut hostis ille naturae eliminetur, sed potius foveatur, cum iam nulli arti medicae addicto alienum esse sperem, purpuras esse numerandas inter exanthemata, sic facile patebit, purpuras repelli per purgationes, laxationes ac V. S. nunc autem quod sequitur â retrocessione, rationalis utique sciet Medicus, quâ de causâ hoc fusius in *proemio* explicare desinam: *secunda* mihi de his febribus dissertandis data calcaria, est utilitas, quam per hanc defensionem & doctissimorum virorum in arte melius versatorum oppositionem hausturum esse mihi promitto: ne longior autem sim, indicabo ordinem theseos meae, quam dividam in capita duo, quorum primum explicabit purpuras secundum regulas pathologicas, alterum verò secundum therapevticas, curationem demonstrabit.

Hoc ergo opus priusquam sim aggressurus, TE DEUS T. O. M. supplex veneror, ut gratia tuâ divinâ mihi adesse, cunctaque ad sempiternam nominis tui laudem, proximique emolumentum Clementissime dirigere non dedigneris. Te vero LECTOR BENEVOLE, ut obiectum tractationis meae, levi

Miner-

Minerva exaratum, malé non interpreteris, primorumque horum tentaminum tenuitati humaniter indulgeas, enixè rogatum volo. *)

*) Praeter ea, quibus se, suamque furtis insulsisque nugis refertissimam dissertationem, in dedicatione, *juristis recommendat*, (sit horridioribus venia verbis) adhuc alia in prooemio, quod, proemia dolose anhelans tanti latrocinii infamia insignis plagiarius, perperam passim *proemium* appellat, nobis occurrunt commenta, σφαλματα, & quae sunt reliqua huius farinae portenta, longe severissimam clamitantia vindictam. Ne vero, singula haec percensendo, LECTORIBVS meis fastidium faciam, unum saltem speciminis caussa, idque palmarium, quod male excogitatam atque multo peius typis publicis celebratam febrium harum epidemicam concernit luem, aggrediar mendacium. Vbi enim de febrium purpuratarum, Halae ad Salam anno cIɔ Iɔcc xxxxvII, grassatarum, epidemica strage paullo liberius loquitur, mox gloriose simul mentitur, adeoque impudentius certe REENIVS suos verbo fallere gestit lectores: quippe quoniam nec ipsi, quos consului, doctrinae, cui litamus, in alma hac Fridericiana antistites, ne per quietem quidem, de hac incondita fabula aliquid audiverant unquam. Vnde, me quidem iudice, haud difficile colligitur, quo pariter merito releganda sint ea, quae de perversa fictitii morbi medicatione improvidus perperam commemorat impostor. Si autem etiam animo fingamus, haec omnia pro veris esse habenda, adeoque quodsi in hac praeprimis urbe, ubi ad literarum studia haud inepti in dies magna omnino scientiarum luce collustrantur, tanta tamque densa ignorantiae caligine conspicui superessent empyrici, quanta eos insignes somniat NEPOMVCENVS; tamen utrum istis, quamvis omni reprehensione dignissimis hominibus, REENIANIS, sive plagiariorum antesignano similibus, an potius paullo gravioribus atque in arte saluberrima longe exercitatissimis, opus sit monitoribus? LECTORVM esto arbitrium.

